

# HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING  
„OOST EN WEST”

**HET LIDMAATSCHAP** der Vereeniging bedraagt f5.— 's jaars (minimum) met inbegrip van kosteloze toezending van het Koloniaal Weekblad.

**INHOUD:** Van het Hoofdbestuur. — De Koloniale tentoonstelling in het Westbroekpark. — De „Indo” en de Literatuur. — Van Week tot Week. — Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt. — Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften. I. Uit de Europeesche Pers. — II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche Pers. — Oost- en West-Indisch Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Uit den Verren Vreemde. — Nagekomen Berichten. — Berichten der Afdelingen. — Mededeelingen. — Van onze Adverteerders. — Bestemd voor uitzending naar Nederlandsch-Indië. — In Nederland aangekomen verlofgangers. — Met pensioen. — Vereeniging „Oost en West”. — Mutatiestaat van 23 tot 30 Maart 1932.

**VAN HET HOOFDBESTUUR.**

**Officieele mededeeling.**

Nederland te Parijs in 1931.  
Gedenkboek van de Nederlandsche Deelneming aan de Internationale Koloniale Tentoonstelling.  
Uitgave van de Vereeniging „Oost en West”.  
Onder Redactie van Dr. H. H. Zeijlstra Fzn., lid van het Hoofdbestuur van „Oost en West”.  
Reeds hebben hun medewerking toegezegd Mevr. M. C. van Zeggelen en de heeren D. J. Balfoort, Prof. Dr. L. P. le Cosquino de Bussy, Prof. J. C. van Eerde, P. A. J. Moojen, Dr. J. Stroomborg, T. B. Roorda, K. van der Veer, Dr. L. J. van der Waals, Dr. F. C. Wieder, R. Zuyderhoff en G. J. Staal.  
Het boek zal worden gedrukt op Kunstdrukpapier en rijk worden geïllustreerd. De prijs zal bedragen f 5.— ingenaaid en f 6.50 in linnen stempelband.

**VAN DE REDACTIE.**

**Redactie-bijeenkomst.**

De eerstvolgende redactie-bijeenkomst zal plaats hebben op Maandag 4 April a.s., in het gebouw van „Oost en West”, Korte Voorhout 6, Den Haag, des middags om VIJF uur.

## De Koloniale tentoonstelling in het Westbroekpark.

**Installatie der commissie van advies.**

Ten Gemeentehuize in Den Haag, heeft op 23 Maart j.l. de voorzitter van het Comité voor de Indische Tentoonstelling, de heer Ch. I. J. M. Welter, de commissie van advies geïnstalleerd, aan welke leden, in samenwerking met het comité, de wetenschappelijke, artistieke en opvoedkundige leiding is toevertrouwd voor de dezen zomer in het Westbroekpark te houden expositie.

Aanwezig waren de vertegenwoordigers van de navolgende vereenigingen: Kamer van Koophandel, de Vereeniging Oost en West, het Indisch Genootschap, den Pensioenbond Indische Ambtenaren, de Kon. Ned. Automobiëclub, het Alg. Ned. Verbond (hoofdbestuur en afd. 's-Gravenhage), de Ver. v. Vrienden der Aziatische Kunst, de Plaatselijke Ver. voor Vreemdelingenverkeer, het Indo-Europeesch Verbond, de Ver. Indië-Nederland, het Kon. Bataviaasch Genootschap, de Indische Missie Vereeniging, het Kon. Inst. van Ingenieurs, de Ver. v. Ambtenaren bij het Binnenl. Bestuur in N.-I., de Ned. Journalisten Kring, de Haagsche Journalisten Vereeniging, het Indisch Persbureau Aneta, de Vereeniging van Indische Verlofgangers, de Alg. Vereeniging voor Vreemdelingen Verkeer, de Nederlandsche Ver. voor Tentoonstellingsbelangen.

Enkele vereenigingen hadden bericht van verhindering gezonden.

De heer Welter opende met een woord van welkom de vergadering.

Sprekend herinnerde aan het prachtige Nederlandsche paviljoen op de Parijsche koloniale tentoon-

stelling en veronderstelde, dat wel alle landgenooten, die dit paviljoen hebben gezien en bewonderd, de innerlijke voldoening zullen hebben gevoeld, dat ons land op zoo statige, zoo waardige, zoo grootsche wijze daar aan de gansche wereld toonde de beteekenis, den rijkdom, de schoonheid en de grootscheheid van zijn overzeesche provinciën. Toen kwam de ramp, die in enkele uren dat alles wegvaagde en die over het gansche land verslagenheid bracht. Maar die algemeene verslagenheid toonde tevens, hoe na ons volk aan het hart gelegen had het prachtige paviljoen, dat wij te Parijs ter eere van de tropische deelen van het Koninkrijk hadden opgericht.

En met de voortvarendheid en energie, die naar onzen volksaard juist bij tegenslag in het bijzonder naar voren treedt, verrees binnen enkele weken een tweede expositiegebouw, dat het eerste evenaarde.

Het was, aldus spr., een goede gedachte van het gemeentebestuur van 's-Gravenhage, toen dit het plan opvatte, dat tentoonstellingsgebouw in de vorstelijke residentie te doen herrijzen. Spr. noemde hierbij in het bijzonder het loffelijk initiatief van den burgemeester. Intusschen, moeilijkheden van allerlei aard moesten nog worden overwonnen, maar dank zij de voortvarendheid van het Gemeentebestuur, de energie van de vennootschap, die den herbouw en de exploitatie op zich nam en de hooggewaardeerde medewerking van het Koloniaal Instituut, is men daarin geslaagd.

Dit herboren monument, zo oging spr. voort, zal, naar wij allen hopen, de velen, die Ned. Oost- en West-Indië kennen, tot een bezoek lokken en dat zal het ook tallozen, die Indië niet kennen, maar voor wie, door een eeuwenoude traditie de Oost en de West, toch iets familiaars hebben.

Wat den ideëlen kant van deze onderneming betreft, juist nu, terwijl een geweldige economische en financiële catastrofe de wereld teistert, is het goed en nuttig, in ons land bekendheid te bevorderen met het tropische deel van ons rijk, dat in het verleden zooveel heeft bijgedragen tot de grootheid en den rijkdom van ons land en dat in den nood van het heden den steun en de kracht ondervindt, die in den band met het moederland gelegen zijn.

Spr. eindigde met een beroep te doen op aller samenwerking, om aan deze, door den Gemeenteraad onder patronaat genomen, expositie, de herleving van de Nederlandsche inzending der Parijsche tentoonstelling, de aesthetische, culturele en pædagogische waarde te geven, welke het Haagsche gemeentebestuur voor oogen stond.

Teneinde een vlot verloop van werkzaamheden te waarborgen en te bevorderen, werden thans reeds een tweetal sub-comité's ingesteld, n.l. een voor Pers en berichtgeving, onder dr. J. Stroomborg, en een voor Propaganda, onder ir. J. F. v. Hoytema.

Vorming van een aantal andere sub-comité's zal, naarmate de werkzaamheden zich uitbreiden, plaats vinden.

**Rondgang over het terrein.**

Na afloop van de vergadering bezocht de commissie van advies het tentoonstellingsterrein, waarbij, na een technische uiteenzetting door ir. Van Hoytema, een rondgang werd gemaakt langs de diverse in aanbouw zijnde gebouwen en de vordering der werkzaamheden werd beschouwd. Hierbij sloten zich een groot aantal persvertegenwoordigers aan.

Voorgelicht door den heer Moojen, heeft het gezelschap de verschillende in aanbouw zijnde paviljoens en Indische huizen bezichtigd.

Wij schreven onlangs reeds uitvoerig over de algemeene inrichting der tentoonstelling en de situatie der opstellen. De groepeerings kon hier ruimer en voordeeler worden gekozen dan in Parijs het geval was.

Ongeveer 130 menschen zijn aan den opbouw bezig, gedeeltelijk vaklieden, die ook reeds werkten te Vincennes, overigens timmerlui, stucwerkers, enz. uit de stad zelf.

Verscheidene gipsafgietsels, welke beschadigd overkwamen, worden hier opnieuw gereconstrueerd.

Het hoofdpaviljoen is „onder de kap” gekomen, terwijl van den voorgevel en een der zijgevels reeds de façade wordt opgetrokken.

Het fraaie Adathuis komt deze week gereed, het Batakhuys is vrijwel klaar en aan het typisch Indisch restaurant wordt de laatste hand gelegd.

In snel tempo vordert eveneens de bouw van de overige paviljoens. Men is er zeker van, dat op 15 Mei de opening zal kunnen plaats vinden.



Gezondheid is geen luxe!  
**LADY EGERTON'S**  
nieuwe methode met niet vermoeiende oefeningen voor  
**SLANKHEID  
GEZONDHEID**  
door betere bloedcirculatie.  
104 Amalia v. Solmsstraat  
Den Haag. Tel. 773203.  
(van 9—1 uur)  
PARIS — 7 Rue 5356  
Villaret de Joyeuse  
LONDEN — CANNES

## Leden van „Oost en West”.

Het aangewezen adres voor 1e kwaliteit Melk en Melkproducten is de N.V. Melkinrichting „DE NIEUWE LANDBOUW” 5443  
DEN HAAG: SCHEVENINGEN:  
N.W. Buitensingel 50 Wassenaarschestr. 127  
Telefoon 333855. Telefoon 550363.

**N.V. Drogisterij**  
**De „Salamander”**  
**„De Haagsche Drogist”**  
Winkels door geheel Den Haag,  
Rijswijk en Voorburg. 5050  
Telefonische bestellingen onder no. 110454.

Een boterham met  
**HENSING'S ROOMBOTER**  
is een ware lekkernij.  
Belegt ze nu nog met 5327  
**HENSING'S KAAS**  
of  
**FIJNE VLEESCHWAREN**  
en-U hebt het toppunt van smakelijkheid.  
**M. HENSING, Van Hoytemastraat 113. Telefoon 775284.**

Het lokaal voor Wek. Publ. Veilingen  
**LEIDSCHEGRACHT 76, AMSTERDAM**  
is een vertrouwde, reeds 30 jaren bestaande Inrichting, voor den verkoop van  
**Nette Inboedel en Kleeding**  
TELEFOON 49900 5466  
**W. J. GERDING & Co.**  
Makelaars  
Zoonoodig verkoop en afrekening binnen één week

**LANDHUIZEN TE WASSENAAR.**  
Deyleroord, Nieuwbouw. 5023  
Te koop of te huur. Zeer geriefelijk met Badkamer en 2 Closets. Zeer billijk. Hypotheek à 5 pCt. beschikbaar. Bij halte H. T. M. en R. K. Kerk. Sleutels Tulplaan 21.





5132

# WALDORP-RADIO

De geheele wereld in Uw huiskamer!

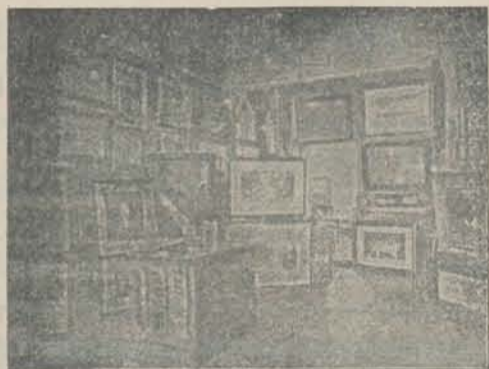
Vraagt onze gemakkelijke betalings-conditiën.

5346

Paul Krugerlaan 239-241, Den Haag. - Tel. 333726.

P. J. GRAMWINCKEL - PLAAT- en KUNSTHANDEL  
BILLIJKE PRIJZEN 5131

KLEURETSEN



KLEURETSEN

PIET HEINSTRAT 36 - DEN HAAG - TEL. 331906  
Vele tevredenheidsbetuigingen van Indische families.

## KLEERMAGERIJ ANT. DISVELD

NIEUWE SCHOOLSTRAAT 111 - DEN HAAG  
TELEFOON 115190

Aanbevolen adres voor leden van „Oost en West” 5234

## STARTER BATTERIJEN

met twee jaar schriftelijke garantie.

— Uw eenigste waarborg —

Fa. TH. HESEMAN, Hamerstraat 28. 's-Gravenhage.

Oppericht 1910. Tel. 112793.

— Rijks- en Gemeente-Leveranciers — 5398

## JAPONNENHUIS

532 OBRECHTSTRAAT 532  
TEL. 334860 - 'S-GRAVENHAGE 5099

## TWEED JAPON f 7.50

NAAR MAAT DEZELFDE PRIJS

## Hij klopt, veegt en zuigt

de nieuwe RIBSEMA. Hollandsch fabrikaat.  
Vraagt U eens een demonstratie bij:

„SEVA”, Thomsonlaan 88.

Tel. 392125. Wij ruilen Uw ouden Stofzuiger in.  
— Betaling in overleg — 5353

## Apeld. Coöp. Fabriek van Melkproducten

(A. C. F. v. M.) 5600

## „MARIËNDAAL”

TELEFOON 163

TELEFOON 163

## KAWEE'TJES

### UTRECHT

## „HUIZE LEWIS” - KAPPER

Pedicure - Manicure - Haarverven - Permanent-Wave

Telefoon 16099 5397

Alexander Numankade 13 - Utrecht

A. J. BALJET 5094

## KLEERMAGERIJ „DE CITY”

Oppericht 31 Maart 1876 - UTRECHT

Aanbevolen adres voor leden van „Oost en West”

### AMSTERDAM

Meubelen - Complete Meubeleering

## Arnold Houtschik N.V.

Singel 283 Amsterdam 5633

## Hotel-Restaurant „Terminus”

Warmoesstraat 111, Amsterdam C. Tel. 41836

50 kamers met stroomend koud en warm water. - Centrale verwarming. 5557

## - Verhuur-Inrichting van Luxe Fiat Automobielen -

— 22660 Telefoonnummers 22669 —

Speciaal adres voor Toer- en Trouwwerk.

Garages: Albert Cuypstraat 33-35 en Weesperplein 18.

AMSTERDAM 5499

Aanbevolen adres voor leden van „Oost en West”.

## „PENSION FREDERIK”

Frederiksplein 42 - AMSTERDAM - Tel. 34745

Stroomend water, koud en warm. Centr. verwarming.

Het aanbevolen adres voor leden van „Oost en West”.

5058

### GRONINGEN

Het adres te Groningen voor Leden v. „Oost en West” is:

JOH. DE NOORD'S Vleeschhouwerij  
annex fijne Vleeschwaren 5387

A-Kerkstraat 14 - Telef. 2203

Levering v. uitsl. 1e kwal. Rund-, Kalfs- en Varkensvleesch.

*In tijden van beslomeringen in zaken is de leiding verplicht een meer vooruitstrevende politiek te volgen. Dit is waarschijnlijk het eenige goede ding dat van inzinkingen gezegd kan worden. (De Zakenwereld.)*

## WAARSCHUWING

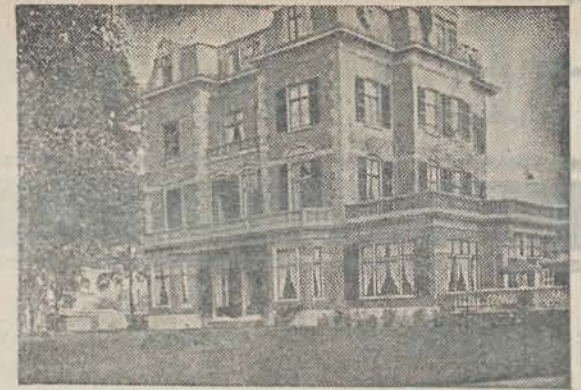
Hyg. Artikelen en Geneesmiddelen

koopt men bij voorkeur in eigen belang in een bonafiden winkel. Wij zijn niet duurder, maar wel beter.

— Prijscourant gratis, ook per brief — 5379

Maison BAAN, Waldeck Pyramontkade 54, Den Haag.  
Tel. 330675. Oudste zaak ter stede.

Verzending naar Oost- en West-Indië.



— HERSTELLINGSOORD —

## „Huize Maria Emalia Dorrepaal”

gelegen even buiten Voorburg in landelijke omgeving met grooten tuin en waterpartij. Uiterst geschikt voor repatrieerenden en herstellenden, die, op advies van een geneesheer, eenigen tijd rust behoeven. Pension f 3.— à f 4.— per dag. Prospectus met alle gewenschte inlichtingen worden, op verzoek, toegezonden door de Directrice: West-Vlietweg 115, Voorburg. 5235

## „The Asiatic Review”

Het voornaamste Engelsche orgaan voor alle Aziatische aangelegenheden.

Bevat bijdragen van de eminentste autoriteiten in Britsch-Indië, Maleische Staten, Dominions en Nederlandsch Indië.

Verschijnt driemaandelijks. £ 1 per jaar.

Abonnementen: East & West Ltd.

3 Victoriastreet, London S. W. 1.

5376

## KWEEKSCHOOL

van het Departement Nijmegen der Maatschappij tot Nut van het Algemeen.

GUYOTSTRAAT 11 - NIJMEGEN

Vierjarige cursus voor opleiding voor onderwijzer en onderwijzeres met voorbereidende klasse in aansluiting met Lagere School.

Gelegenheid voor het maken van huiswerk op school onder toezicht.

Aan de Kweekschool is een Internaat verbonden ten behoeve van Meisjes Leerlingen met een beperkt aantal plaatsen.

Prospectus verkrijgbaar bij den Directeur der School en aan het Secretariaat, Hertogstraat 141.

5039 HET BESTUUR.

Tweemaal per jaar (in Februari en in Augustus) zenden wij, uitsluitend aan particuliere bloemenliefhebbers, gratis onze fraaie, in koper-diepdruk uitgevoerde prijscourant, rijk geïllustreerd met natuurgetrouwe foto's. Deze prachtige en duidelijke handleiding voor het aanleggen en onderhouden van 'n bloementuin ligt ook klaar voor U! Vraagt spoedig Uw exemplaar aan bij:

n.v. L. Stassen Junior

Hillegom - Tel. 2257

Bloembollen - Planten - Zaden

ALLE ARTIKELEN WORDEN GELEVERD ONDER GARANTIE

PRACHTIGE

## PRIJSCOURANT GRATIS

Aanbevolen adres voor leden van „Oost en West” 5055

Er zijn menschen, die vijf jaar van hun leven verliezen door traagheid. En ze verliezen zoowel geld als tijd. (Maandblad „Succes”).





V  
F  
E  
R  
T  
I  
L  
I  
N  
E  
E

## WORDT JONG - BLIJFT JONG

Virilnets (Viriline) voor Heeren  
Fertilinets (Fertiline) voor Dames

HET MIDDEL waardoor U verloren energie na één kuur van 3 flacons terug wint. Attesten liggen ter inzage. Vraagt gratis, nog heden, uitvoerige, rijk geïllustr. brochure „Verjonging”, bij 5166

CHEMO-PHARMACIA H.O. - DEN HAAG

of bij:

DEPOTHOUDER HAGO'S HANDEL MIJ.  
Parelweg 46 — Maastricht

## De „Indo” en de Literatuur.

Deze maand wordt in Indië, te Batavia, een merkwaardig feit herdacht. Het is dan namelijk vijf-entwintig jaar geleden, dat de bekende Indo-Europese letterkundige en toneelschrijver, Hans van de Wall — wellicht nog meer bekend onder zijn schrijversnaam: Victor Ido — zijn eerste toneelwerk zag opgevoerd, nadien door vele stukken gevolgd. Wij herinneren ons, dat een tiental jaren geleden, in den Haagschen Princesseschouwburg, het gezelschap van Cor Ruys een opvoering gaf van „De Paria van Glodok” van Victor Ido.

In het Indische kunstleven der laatste dertig jaar, maar vooral in het eerste gedeelte dezer periode, heeft Victor Ido een rol van betekenis gespeeld. Omstreeks 1900 waren hij en Otto Knaap, die later eenige jaren muzikrecensent van de „Telegraaf” in Amsterdam was, de toonaangevende figuren in het Bataviasche kunstleven. Beiden schreven critieken in Bataviasche bladen; Van de Wall schreef bovendien schetsen, novellen en romans om zich eenigen tijd later vooral toe te leggen op het schrijven voor het toneel. De groote verdienste van hem werd, dat hij zijn stof haalde uit de Indo-Europese en inlandsche samenleving en aldus een materie behandelde, welke in het Nederlandsche proza en in de toneelliteratuur nog nooit in die mate aan de orde was geweest. Zeer bekend werd zijn toneelstuk „Karina Adinda”, dat een lange reeks van opvoeringen beleefde en waarin het liefdesconflict behandeld wordt tusschen een regentsdochter en een Europeesch bestuursambtenaar. „De Paria van Glodok” was een van zijn laatste en zeker niet een van zijn sterkste stukken. Na „Mevrouw van Hassen”, „Karina Adinda”, „De laatste Eer”, — dat ook verscheidene opvoeringen beleefde — ging, in 1917 in Soerabaya, de première van „De Paria van Glodok”, een drama, getrokken uit een novelle, welke reeds in 1900 was verschenen. Het hart van dezen Indischen auteur heeft altijd warm voor de zaak der Indo-Europeanen geklopt. Het heeft geruimen tijd geduurd, vóór dit werd ingezien en erkend, waarschijnlijk doordat de heer Van de Wall geen pillicus was en dus niet door middel van redevoeringen of dagbladartikelen zijn gevoelens en meeningen kenbaar kon maken. Maar wie zijn werk aandachtig las of op de planken volgde, kan niet anders dan den indruk krijgen van een groote liefde voor het Indische land en voor zijn landgenooten: de „Indo's”. Wat er voor lief en leed leeft in de Indo-Europese wereld, heeft het Europeesche publiek in Indië voor een groot deel leeren beseffen uit het werk van Hans van de Wall. De Indo had en heeft nog warme pleitbezorgers noodig en in de tegenwoordige tijden van sociale evolutie is het zeker noodzakelijk, dat de „Totok” en de „Indo” elkaar beter leeren begrijpen, niet om — zooals wij eens

## VOOR AL UWE REIZEN

Reisbureau LISSONE N.V.

AMSTERDAM

Leidschestraat 5

Dam 10

N.V. Ned. Ind. Reisbureau LISSONE-LINDEMAN —

BATAVIA-CENTRUM: Rijswijkstraat 2 — SOERABAYA: Simpang 4

GENUA

Off. Informazioni C.I.T.

Stazione P. Principe

J. J. BOUVY, „Hotel Splendide”

Boulevard Dugommier 61

MARSEILLE

Reisbureau LINDEMAN N.V.

DEN HAAG

Groenmarkt 22

5033

en elders

PARIJS

„EXPRINTER”

26 Avenue de l'Opéra

ergens hebben gelezen — „de slagboomen van ras in gruzelementen te slaan”, want dit zou even onnatuurlijk als onmogelijk zijn, maar wél om elkaar te leeren waardeeren, om met de kennis en appreciatie van ieders kunnen, samen, met den inlander, te arbeiden aan den opbouw van Insulinde.

In dit opzicht heeft Hans van de Wall steeds een zeer eigen plaats in onze koloniale letteren ingenomen. Hij was een van de weinige auteurs, die een eigen publiek had, dat bij verschijning van zijn vele romans, „Don Juan”, „Satan”, „Langs een afgrond”, „In vreemde sferen”, „Paupers”, en andere steeds talrijker werd. Van deze romans was „Paupers” wel een der merkwaardigste, omdat het geheel in de Indo-Europese samenleving speelt. De heer Van de Wall had na jarenlang arbeid zijn publiek door-en-door leeren kennen en hij slaagde er in de taal en zeden van de wereld waarin hij leefde, gaaf te reproducieren. Hij toonde zich in zijn werken steeds een ernstig speurder, die slechts oog had voor 's menschen onvolkomenheden. Hij heeft deze steeds zonder eenigen schroom noch verzachting aangetoond en hij heeft zijn karakters, veelal slachtoffers van in-verdorven toestanden, vaak bijna onmeedoogend in hun kwaad uitgetekend zonder iets van een soort psychologische rechtvaardiging te geven.

„Paupers” werd voor de Indo-Europese samenleving in de eerste plaats geschreven, daarom willen wij dit boek in het bijzonder hier releveeren. Want de koloniale letterkundige schrijft voor een zeer merkwaardig publiek, hetgeen tal van moeilijkheden oplevert, die voor zijn Nederlandschen collega niet bestaan. Juist om deze merkwaardige „groep”, die der Indo-Europeanen in onze Indische maatschappij, staan wij hier nog even stil bij dezen roman, die het leven der zogenaamde paupers schildert. In dit boek toch raakt de schrijver een teere plek aan in onze Indische samenleving. Op blz. 222 laat hij een van zijn personen zeggen:



Hans van de Wall.

„Ik zou wenschen, dat wij, ik bedoel: alle Indo's, over heel Indië een bond vormden, een broederbond. Jullie hebben toch wel eens gehoord van de spreuk: eendracht maakt macht? Welnu, wij zijn ruim zestig duizend man sterk, maar wij kunnen niets beginnen, niets in ons belang doen, als wij niet op elkaar steunen kunnen in de wereld. Wij moeten ons laten vertrapen door de totoks en laten opzij duwen door Chinezen en inlanders...” Het is zeker merkwaardig, dat eenige jaren nadat Hans van de Wall zich aldus in zijn boek tot zijn landgenooten wendde, het Indo-Europeesch Verbond werd opgericht, dat thans, over den geheelen archipel verspreid, een der hechtste organisaties is geworden.

De Indo-Europese wereld is een wereld-apart in Indië, het valt niet te ontkennen. De schrijver, die zich waagt aan een beschrijving ervan, moet zeer grondige voor-studies hebben gemaakt. Het is heel iets anders dan wanneer een auteur in Nederland „van goeden huize” zich waagt aan het schrijven van een werk over een arbeidersgezin. De opmerkingen van Hans van de Wall ten aanzien van de Indo-Europese samenleving waren scherp gesteld en daarom verdiende zij meer dan oppervlakkige aandacht. Het spreekt vanzelf dat door de tendenz van zijn romans, de kunstwaarde zijner werken nogal eens in het gedrang kwam. Het is heel moeilijk in werk, dat wortelt in onze

koloniale samenleving met haar gecompliceerde verhoudingen deze onaangetast te laten.

De toekomst van den Indo-Europeanen blijft nog altijd somber. Hij had het, ook zonder veel kennis en energie, vroeger betrekkelijk goed, maar meer en meer zijn zijn beste kansen in den bestaansstrijd verloren gegaan. Om al deze dingen bezit de Indo-Europese wereld voor een schrijver ontgeenzegelijk veel aantrekkelijks. „De Paupers” werd, merkten wij reeds op, voor deze samenleving in de allereerste plaats geschreven, dat zegt de opzet, dat zegt het „krontjongmotief”; als men daarvan als zoodanig mag spreken, dat zegt ook niet het minst het mysterieuze slot, waarbij „stille krachten” niet vreemd zijn. Maar ook buiten de wereld der Paupers had dit boek recht op belangstelling, al was het alleen maar omdat het ons een kijk gaf op toestanden, waarvan het bestaan het meereindeel der Europeanen in Indië onbekend was. Dit boek kon ook den totok-lezer boeien, omdat het eerlijk en met overtuiging werd geschreven, omdat de toestanden erin geschilderd, niet overdreven zijn, de teekening der personen oprecht is en de schrijver hun leed en ellende waarachtig heeft gevoeld. Ware gevoelens, behouden altijd en voor ieder hun magische kracht. Maar een Indisch epos is het boek niet geworden, hetgeen ook wel niet de intentie van den schrijver zal zijn geweest. Zijn zeer groote verdienste, in al zijn werk, was, dat hij echte Javanen, Soendaneezen en Indo's heeft getekend en geen als Javanen vermomde Westerlingen.

Een belangwekkend toneelstuk van Victor Ido is geweest „Pangéran Negoro Joedho”, een Vorstenlandsch zedenspel in vier bedrijven. Pangéran Joedho was kroonprins van Mataram, die, als student dent aan de Leidse Universiteit ingeschreven, daar tijdelijk verblijf hield. Hij wordt, door ziekte van zijn vader, plotseling naar Indië teruggeroepen en moet zich op de hoogte stellen van de regeeringszaken. Er zit iets van „Oud-Heidelberg” in, maar het groote conflict in dit toneelstuk is dat tusschen „Oost” en „West”, tusschen het modernisme van den jongen Pangéran en het starre conservatisme aan het sultanshof. Voor de Indische literatuur is dit stuk zonder twijfel van ongewone waarde.

De laatste jaren is er weinig werk meer van de hand van Hans van de Wall verschenen; zijn betekenis voor de Indo-literatuur behoefde trouwens niet meer bevestigd te worden. Zijn verdiensten in dit opzicht mogen zonder voorbehoud groot worden genoemd en als zoodanig heeft hij ook recht op de waardeering van alle bevolkingsgroepen in tropisch Nederland.

JOHAN KONING.

## Van Week tot Week.

Van Maandag 21 tot Zondag 23 Maart.

Het Bestuur van de Vaderlandsche Club heeft tot H.M. de Koningin het verzoek gericht om de collectie van hare schilderijen naar Indië te zenden teneinde deze ten bate van de werklozen te exposeren.

Blijkens een rapport van het Kantoor van Arbeid over de werkloosheid over het tweede halfjaar van 1931 blijkt dat het merendeel der Europeesche werklozen uit technische krachten bestaat, terwijl ook academisch opgeleiden zich lieten inschrijven bij de arbeidsbeurzen. Hun aantal vermeerderde met 14 %. De werkloosheid der Inheemsche hoofdwerkers vermeerderde met 50 % sedert Mei 1931. Het aantal teruggezonden koolies uit Deli bedroeg 6000 per maand, welke zwerwers worden, voorzover de dessa hen niet absorbeert.

De werkgelegenheid is over geheel Java op elk gebied verminderd. De loonen op de ondernemingen daalden overal; ook raakten de kleinhandel en het ambachtsbedrijf in de verdrukking, terwijl de geldschaarschte op Java algemeen is. Het crisisonderzoek in de Bantamsche dessa's leverde alarmeerende bijzonderheden op. Het rapport concludeert dat de gastvrijheid en het onderling hulpbetoon in de Inlandsche wereld niet lager afdoende zijn, waardoor verlening van steun op groter schaal noodzakelijk wordt. Het jaar 1932 biedt voor de Europeanen en Inlanders een som-



**H. BONEFAAS**  
Batavia - Bandoeng  
Den Haag, Plein 18

Het Beste en Goedkoopste Adres voor  
**TAFELDAMAST** — **HUISHOUDOEKEN**  
**BEDLAKENS** - **BADGOEDEREN** - **PYAMA'S**  
Zijden **Tricot ONDERGOED**  
Zijden Charmeuse Onderjurk met kant f1.65  
BADMANTELS vanaf f5.90. Kat. Chemises met kant  
f0.68. **BOERHAAVE VERBAND** (geheel oplos-  
baar) 40 cent per 12 stuks (groot model). 5282  
**UITZETTEN** voor **INDIË** vanaf f100.—,  
**HUWELIJKS-UITZETTEN** „ f100.—.

## „Handelsschool voor de praktijk”

De overgang van school naar kantoor.  
Eenjarige Dag- en Avondschoon.  
Stenografie . . . f10.— per cursus van 3 maanden  
Machineschrijven f10.— per cursus van 3 maanden  
Aanmelding van leerlingen dagelijks. 5237  
Laan van Meerdervoort 650  
TELEFOON 338202.

**KENNISGEVING**  
Het Café-Restaurant  
**„T GOUDEN HOOFD”**  
GROENMARKT — DEN HAAG  
is vanaf 1 OCTOBER jl. onder nieuwe Directie van  
A. WESTERGAARD (v.h. Restaurateur R'sche Lloyd)  
HEINEKEN'S BIEREN 5274

's-Gravenhaagsche  
Zwem- en Badinrichting  
Mauritskade — Telef. 113030  
Twee afzonderlijke zwembassins voor dames en  
heeren den geheelen dag goepend. — Russische-  
Turksche-, Electr. Licht-, Electr. Kuip-, Douche en  
Geneeskundige Baden.  
— Tarief gratis op aanvraag — 5107

## OUDE JENEVER



VAN BERCKEL & Co., Dofft

5590

## Japon- of Mantelstoffen nodig?

Alleen bij:  
**S. J. DE GROOT**  
Wagenstraat 48a — Telef. 115177  
Hobbemastraat 47 — Telef. 331601  
DEN HAAG 5257

**DANSINSTITUUT**  
P. WILDSCHUT  
KROMME NIEUWE GRACHT 48 — TELEF. 16079  
UTRECHT 5165

ber aspect, zoodat intensivering en centralisatie van de organisatie tot steunverlening noodzakelijk is, terwijl ontlasting van de arbeidsmarkt door werkverruiming, arbeidskolonies, stimuleering der blijvende kolonisatie en terugzending naar Nederland eveneens moeten worden bevorderd. Ook wettelijke maatregelen tegen misbruiken bij ontslag worden noodzakelijk geacht voor onscrupuleuze werkgevers.

In een extra-zitting van den R. v. I. heeft de G. G. de richtlijnen voor de nieuwe begrooting aangegeven, waarna een gedachtenwisseling plaats had. Nadat Z. E. de vergadering had verlaten, zette de Raad ter nadere precisering de besprekingen voort met de hoofden der departementen. Naar verluidt bestaat er niet langer ernstig verschil van meening inzake de noodzaak tot verdere inkrimping van de formaties en verdergaande salariskorting.

De dir. van B. B. is gemachtigd, om nogmaals te beschikken over f20.000 ter bestrijding van de kosten van overbrenging van gezinnen van Java naar de kolonisatie-terreinen op Sumatra.

De secr. v. d. Begrotingscommissie deelt mede, dat hoewel van verschillende zijden aanbevolen is alle salarisverhoogingen stop te zetten, men gemeend heeft den weg te moeten inslaan van vaststelling van de maximum-begrenzings voor de aan promotie verbonden salarisverhoogingen. De commissie zal gaarne de bezwaren van de ambtenarenverenigingen in beschouwing nemen.

In een conferentie van de gouverneurs met de zelfbestuurders in de Vorstenlanden is besloten tot ontheffing van de landrente van 10 tot 20 % en tot vermindering van het hoofdgeld en de pachten der ondernemingen in Jogjakarta.

Voor de onderhoorigen van de zelfbesturen wordt een crisishoofding overwogen, in gelijken geest als voor de gouvernementlanden.

De predikanten van de Gereformeerde Kerk zullen voortaan na zes jaar in plaats van na vijf jaar met Europeesch verlof gaan.

Evenals tegen het Atjehsch wordt thans ook tegen het Bataksch als voertaal op de scholen stemming gemaakt.

De Vereeniging voor Diergeneeskunde heeft een nieuw bestuur benoemd met den heer Kunst als voorzitter. Tot redacteur van het verenigingsorgaan is de heer Picard benoemd. De vereeniging besloot toe te treden tot de Associatie van Academië.

Blijkens het jaarverslag van de K. N. I. L. M. is in 1931 het passagiersvervoer, hetwelk 13.430 personen bedroeg, met 3 procent verminderd. De dienst geschiedde regelmatig; door noodlandingen vonden slechts twee beschadigingen aan de toestellen plaats. Het vrachtvervoer nam toe, ook wat betreft de verscheidenheid der artikelen. Het postvervoer verdubbelde sinds 1930; het bedroeg 18.818 K.G.

Het Comité, dat 22 dezer te Parijs vergaderde, heeft een voorstel, om een verdere productie-vermindering in te stellen van 8.420 ton per jaar (overeenkomende met de productie van één maand) en zulks met ingang van 1 Mei of 1 Juni, overwogen.

Een definitieve beslissing te dien aanzien zal worden genomen op de volgende vergadering.

Het Comité nam kennis van de mededeeling van het Contrôle Comité van de Internationale Tinpool, dat het niet noodig geacht werd om in de afgelopen maand de hoeveelheid van 21.000 ton tin, die de Pool thans controleert, te verhoo-

gen. De volgende vergadering van het Internationale Tin-Comité zal gehouden worden te Londen op 22 April.

De Int. Suikerconferentie was 23 dezer te 1.15 afgelopen. Alle gedelegeerden hebben daarna Parijs verlaten. Cuba keurde de begrooting 1931/32 goed. Beauduin werd herkozen als voorzitter voor de suikerconferentie van het volgende jaar. Cuba scheen toen het compromis-voorstel der Europeesche-Peruaansche producenten nog niet te hebben aangenomen, zoodat eenzijdige verbrekking van het Chadbourne-plan en zijn verplichtingen door Cuba, nog steeds tot de mogelijkheden zou behooren.

De min. van Kol. heeft de heeren J. N. Burger, E. Enthoven en ir. M. Sanders ontvangen en aan deze heeren den dank der regering betuigd voor den veelomvattenden arbeid, door hen verricht ten behoeve van de voorlichting der regering inzake de mogelijkheid om te geraken tot een doeltreffende restrictie van de rubberproductie in Ne-

derlandsch-Indië. De minister betuigde zijn leedwezen, dat het niet mogelijk was gebleken in deze gewichtige aangelegenheid een voor alle belanghebbenden bevredigende beslissing te nemen.

De officieele regeringsmededeeling inzake de rubber heeft ook te Medan eene opluchting gegeven als een eindelijke zekerheid in de situatie. Van den anderen kant echter beschouwt men deze mededeeling als een definitieve faillietverklaring van de rubbercultuur, waarbij ongeveer 100.000 H.A. van de baan geacht mogen worden. In verband hiermede zij vermeld, dat na het bekend worden der mededeeling, de Londensche rubbermarkt opende met een loco noteering van 17/8 d. per lb. voor plantage sheets, zijnde een nieuw laagte-record.

De Fransche Kamer heeft een wetsontwerp aangenomen, waarbij de regering van Indo-China gemachtigd wordt, een leening uit te geven van frs. 250 millioen, waarvan de opbrengst moet dienen tot steun van de rubbercultuur.

De min. v. fin. der Unie van Z.-Afrika, de heer Havenga, heeft in het parlement op 22 dezer machtiging gevraagd om een wetsontwerp in te dienen tot wijziging van het Zuid-Afrikaansche muntstelsel.

Het nieuwe muntstelsel zal bestaan uit drie munten, de rand, de florin en de cent. De rand zal gelijk zijn aan het huidige pond à f12 en verdeeld zijn in 10 florins, terwijl de florin weer gelijk zal zijn aan 100 centen.

De Goethe-herdenkingen te Batavia zijn 22 dezer aangevangen. In den schouwburg was het stampvol tijdens de voorstelling welke de Duitsche gemeente aanbood. Vicepresident en leden van den Raad van Indië woonden de voorstelling bij.

Berichtgeving hoofdzakelijk ontleend aan Aneta en de N. R. Ct.

## Kunst, Kunstnijverheid en Huislijf

The Emperor Jones.

Keizer Jansen.

Niettegenstaande in verschillende dagbladen besprekingen desbetreffende hebben gestaan en ook wij te dezer plaatse verleden week een uitlegging hebben trachten te geven van bovenstaanden Engelschen titel van het beroemde Tooneelstuk van den Amerikaanschen schrijver Eugène O'Neill, dat op Maandag a.s. 4 dezer, in de Koninklijke Schouwburg, door de Utrechtsche Indioegen-Vereeniging, ten bate van het H.C.C. en Boeatan, zal worden gegeven, werd ons dezer dagen, vooral naar aanleiding van het sprekende Affiche, dat de kunstschilder Dick van Driest er voor vervaardigd heeft, telkens gevraagd: „Wat beteekent die naam toch?” Daarom willen wij er hier nog eens op wijzen, dat de plaats van handeling van dit Negerdrama, in acht tafereelen, is: een klein West-Indisch eiland, waar aan de negerbevolking nog geen democratisch zelfbestuur is opgedrongen; de bestuursvorm daar derhalve een keizerrijk is. Een door nauwere aanraking met Europeanen wereldwijd geworden Neger, die den naam draagt van Brutus Jones (hetgeen in het Hollandsch zou luiden: Johannes Jansen), komt als vluchteling op dat eiland en weet er zich door zijn meerdere ervaring tot alleenheerscher (keizer) op te werpen, vandaar die titel: Emperor Jones.

Hoewel de handeling in het stuk op dramatische wijze verloopt, behoeft het geheel toch geen fijngevoeligen af te schrikken om het te gaan zien, daar men het meer symbolisch moet opvatten, in dien zin, dat de hoofdpersoon het algemeen menschelijk bewustzijn vertegenwoordigt en de aanhoudend rhythmische trommelslagen de uitwerking beteekent van het geweten, waarbij de verschillende tafereelen uit zijn vroeger leven achtereenvolgens voor zijn geestesoog opdoemen, in den vorm van: gestalte-looze angsten; het beeld van een door hem in toorn vermoorden kameraad; de armzalige toestanden der als dwangarbeiders gestraften; de wanhooft op een slavenmarkt en slaventransport; het oer-oude begrip der natuurvolken van een wrekend God, voorgesteld als een verslindende Krokodil en de verschijning van den zoogenaamden Medicijnman, die als bemiddelaar tusschen mensch en Godheid optreedt.

Zelfs de „Zilveren Kogels”, welke alleen in staat zijn dezen keizer te treffen, kan man opvatten als een symbool van het geld, den grofsten vorm van egoïstisch materialisme, waaraan de menschheid ten onder gaat.

En dit alles wordt op zoo meesterlijk treffende wijze ten tooneele gevoerd, dat het een diepen indruk bij de toeschouwers achterlaat.

Een zeer belangrijke Première dus voor Den Haag, die ten volle een bezoek waard is.



Buitendien wordt dit eenigszins zware Tooneelstuk voorafgegaan door een vroolijke *Harlekijnade* in één bedrijf van N. Evreinov: *La Mort Joyeuse*, door Doctoranda A. M. L. Korthals van Schooten vertaald, onder den titel:

**De Blijde Dood.**

waarin de regisseur-escèneur *Adriaen Hooykaas* zelf de hoofdrol van Harlekijn vertoont, de dames *Eiizabeth van Eerem* en *Miek Gulden Colombine* en de dood voorstellen, terwijl de heeren *J. van Beusekom* en *B. Huningher* de rollen van Pierrot en den dokter vervullen.

Voor deze uitvoering, welke zoowel des middags te half drie, als des avonds te half negen uur, zal plaats vinden, hebben de volgende heeren zich bereid verklaard het

**Aanbevelings-Comité**

te vormen:

- Mr. Dr. Bosch Ridder van Rosenthal.
- Mr. A. B. Cohen Stuart.
- Mr. D. Fock.
- Exc. S. de Graaff.
- Dr. J. C. Koningsberger.
- Mr. Dr. D. A. P. N. Koolen.
- Mr. B. C. J. Loder.
- Jhr. Mr. W. H. de Savornin Lohman.
- Mr. Dr. F. A. C. Graaf van Lynden van Sandburg.
- Mr. Dr. H. H. van Gyblaud Oosterhoff.
- Luit.-Gen. H. N. A. Swart.
- R. Zuyderhoff.

Tot en met Vrijdag 1 April van 10-6 uur zijn kaarten te verkrijgen in Heulstraat 19, na dien aan de Kon. Schouwburg, waar ook plaatsen te bespreken zijn.

★★

Deze avond zal besloten worden door

**De Tropische Nacht**

in *Hotel des Indes*, waar de kunstschilder Dick van Driest, technisch bijgestaan door de dames van Bocatan, welwillend de artistieke versiering op zich genomen heeft van de Hall, waarin behalve gelegenheid tot dansen ook allerlei attracties zullen worden gegeven o.a. door het danspaar *Alperova* en *Helken* van de vroegere troep van *Anna Pavlova*; door de rolschaatsenrijders *Ruih* en *Paul Billak* en een Duo van Negerzangers.

Ook hiervoor zijn de kaarten à f 2.50 p.p. in Heulstraat 19 te verkrijgen en op den avond zelf in *Hotel des Indes*.

**Bridgedrive.**

Op Woensdag 6 dezer te 8 uur, zal er, ook ten bate der bevordering van Oost- en West-Indische volkskunsten, in de zalen van *Pulchri Studio*, L. Voorhout 15, een bridge worden gehouden.

Inleg f 2.50 p.p., terwijl er „om de Keizer zijn baard” wordt gespeeld.

Ook hiervoor kan men zich bij Boeatan, Heulstraat 19, aanmelden.

**Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschr.**

**I. Uit de Europeesche Pers.**

**Britsch-Indië.**

Het *Soer. Hbl.* (19/2 „Fouten van Engeland in Br-Indië”, *Jehaz Wallah*) ziet de botsingen in *Britsch-Indië* in het huidige stadium voornamelijk als een kwestie van temperament, en de *Engelschman* heeft veel verhaast door eigen fouten. Het ligt in het wezen van het Br-Indische nationalisme, nimmer tevreden te zijn met wat gegeven wordt. De Br-Indiër is ongetwijfeld geprikkeld; wat Engeland ook voor Br-Indië gedaan heeft, het heeft steeds, en ook thans nog, een „overheerschers”-allure getoond. Men behoeft slechts te denken aan de houding van den typischen Engelschman tegenover den gekleurde, hoe intelligent, beschaafd en hoog in rang ook, een houding van gedwongen, neerbuigende, hooghartige welwillendheid. Hoe sensitief de Br-Indiër daarvoor is, is spreekwoordelijk. Er zijn wel Br-Indiërs, die inzien dat het land, zooals het thans is, gemaakt is door Westerling en Oosterling tezamen, en dat de een niet zonder schade van den ander, verwijderd kan worden. Er zijn er die begrijpen dat alle vrijheid, alle recht en alle orde aan het Westen te danken zijn, in tegenstelling met alle andere vrijheidsoorlogen, die ontstonden uit een terughouding van vrijheden en rechten. Maar de Engelschman heeft, door zijn aard, den Br-Indiër geprikkeld. De ontwikkelde Br-Indiër, ook die met gematigde politieke inzichten, heeft geen sympathie voor den Engelschman. Zelfs de Parsee, die zijn welvaart aan de „Pax Britannica” dankt, haat den Engelschman als particulier. Zoo is de halfslachtige, weifelachtige houding te verklaren van die gematigde elementen buiten de Congresgroep, die wel beseffen dat Engeland zich in het belang van zichzelf, in het belang van het Wes-

ten en in het belang van de wereld, in Indië handhaven moet. De industrialisatie van Br-Indië, die van de laatste jaren dateert, is Indisch, gedreven door Indiërs, met Indisch kapitaal. Voor textiel maakte Br-Indië zich reeds vrijwel onafhankelijk. Met het Br-Indisch vliegwezen werd net zoo lang getraineed tot een Indische onderneming, met Indisch geld en Indische leiders, werd gevonden om het te organiseren, terwijl de „Imperial Airways” buiten de grenzen werd gehouden. De suikerindustrie, die door een invoerrecht van 175 % van den verkoopprijs op Java, beschermd wordt, is bezig een groote vlucht te nemen, voornamelijk door Indiërs met Indisch kapitaal. De ijzer- en staalindustrie legt per jaar een last van 15 miljoen roepies op den consument, ten einde den Indischen fabrikant een voordeel van 9½ ton te bezorgen; hij exporteert thans naar Engeland! De Indische papierindustrie wordt gesubsidieerd met 350 roepies per ton. Als blijkt dat zij gebruik maakt van buitenlandsche goedkoopere grondstof, wordt een hoog invoerrecht op houtpulp gelegd, opdat de duurere inheemsche bamboe wordt benut. Wanneer daardoor de kostprijs voor den fabrikant weder stijgt, wordt de subsidie weder verhoogd. De Indische „Tarief-Commissie” is het met het meeste succes werkende orgaan van het Bestuur ten behoeve van economisch „Swaraj”. Hier geeft Indië geen kamp; hier heeft de *Swaraj-ideologie*, die verzadigd is van protectie, het pleit reeds gewonnen. Het politiek gebeuren in Br-Indië staat steeds op den voorgrond der belangstelling, doch de voortschrijdende economische emancipatie van Br-Indië is tenslotte waarschijnlijk nog wel veel gewichtiger.

Onderwerpen over het Buitenland treffen wij o.m. aan in *De Loc.* (13/2, blz. 3 „Ned-Indië en Arabië”, *Prof. Sn. H.*), de *Java-Bode* (22/2 „Het Oorlogsspoek in het Verre Oosten”; 23/2 „De goede en de kwade kansen”; „De Crisis der Wereld”, v. W.: „De Ned. kolonie in Shanghai”), het *Soer. Hbl.* (15 t/m. 20/2) en de *Deli Crt.* (22 t/m. 26/2).

**Nederlandsch fabrikaat.**

De *Buy British-campagne* heeft in Engeland hecht en diep wortel geschoten in alle lagen der bevolking. Maar daar is men in de eerste plaats ook van de superioriteit van het Britsche fabrikaat overtuigd. Wij behoeven dat — n. h. o. van het *Soer. Hbl.* (19/2, 4de bl.) — van het Nederlandsche fabrikaat niet minder te zijn. Als men leest van de groote moeilijkheden der *Nederlandsche industrie*, dan moet men toch eens nagaan, of een algemeene vraag naar Nederlandsche producten, mits niet duurder of van slechter kwaliteit dan de buitenlandse, niet zou kunnen geleid hebben tot mindere werkloosheid en minder aandrang tot beschermende maatregelen. Het Engelsche voorbeeld lokt tot navolging!

Volgens het *Semarangsche Alg. Hbl.* worden in Ned-Indië jaarlijks voor f 3.5 miljoen ingevoerd aan *kruidnagelen van de Afrikaansche Oostkust* en verwerkt in de *Kretek-strootjes*. Een cultuuronderneming heeft zich thans gewend tot den Plantentuin te Buitenzorg, met verzoek zaad ter beschikking stellen om een proef te nemen met de kruidnagelcultuur. Dit initiatief doet in dezen tijd van malaise prettig aan!

De *Java-Bode* (22 en 23/2) ontleende aan de *Manila-bladen* het bericht dat de *kina-cultuur op de Philippijnen* goed gedijt, dank zij de Ned-Indische autoriteiten, die zaden leverden. Millioenen zaailingen zijn thans rijp voor overplanting en over eenige jaren zullen de Philippijnen onafhankelijk zijn van Java. De *J. B.* verbaast zich over dit geval van vrijgevigheid.

De *Loc.* (13/2, blz. 2 „Dringend beroep”) weet mede te deelen dat in een rondschrijven van den 1sten Gouv.-secretaris wordt aangedrongen op het inroepen van de *bemiddeling van den I. C. A.* bij aanschaffingen, welke liggen binnen het kader van de ten behoeve van de Landsdiensten en -bedrijven verrichte aanschaffingen (constructie- en handelsgoederen), door de huidige omstandigheden is het van belang zoo goed en goedkoop mogelijk voorzieningen te treffen; eveneens moet het oog gehouden worden op bevordering in de tegenwoordige tijdsomstandigheden van de Inheemsche industrie. De medewerking van de in Nederland bestaande organisatie is bij verbaal verzekerd. Speciaal is de aandacht gevestigd op z.g. *Padalazang-papier*, van zeer goede hoedanigheid.

**Crisisheffingen.**

De f 27 miljoen, die de Regeering van de noodheffingen voor 1932 verwacht, worden op drievoudige wijze verkregen. De benzine kwam al van 7½ cent op 9 cent per liter accijns, en komt thans op 10 cents; verwacht wordt een extra-opbrengst van f 2 miljoen uit deze heffing. De opcenten op de invoerrechten worden gebracht van 20 op 50; de geschatte bate van f 10 miljoen is wat hoog, in verband met den sterken teruggang van onzen import. Niet minder dan f 15 miljoen verkrijgt men uit een *crisisheffing op het inkomen*; inkomens beneden f 250 per jaar blijven daarvan geheel vrij en inkomens tot f 900 p. j. brengen slechts 2 % op, terwijl op de inkomens daarboven een veel zwaardere belasting komt, zelfs wordt een mate van progressie toegepast, welke — n.h.i. van *De Loc.* (17/2, blz. 3 „Middelen” en blz. 29 „En waarom?”) — een schier socialistisch karakter draagt. Deze extra-lasten worden niet gedragen door de bevolking in haar geheel, maar door zeer kleine groepen. Het overgrootste aandeel, dat men in de

**KLEEDING MEUBELN TAPYTEN enz.**  
in 12 MAANDEN zeer discrete behandeling  
**DE Centrale Wapenmagazijnen**  
N.Z. VOORBURGWAL 312 - AMSTERDAM

Verbindingen te Den Haag - Rotterdam - Utrecht  
— Levering door geheel Nederland — 5579

**De Indische Fijnproever**

kan alleen smakelijk vinden de origineele **OBLIES**, (Kwee Semprong) welke verkrijgbaar zijn in blikjes van 25 stuks à f 0.60 per blikje, van 5187

**G. J. GERRITSEN**  
VALKENBOSCHLAAN 352, DEN HAAG — Tel. 332807



5125

**J. M. MEERTENS**

EFFECTEN EN ADMINISTRATIES  
PASSAGE 82 — DEN HAAG  
TELEFOON 115384 5292

**Paedologisch Instituut VALERIUSPLEIN 11 AMSTERDAM**

INRICHTING VOOR OBSERVATIE VAN MOEILIJKE EN ACHTERLIJKE JONGENS. Geeft na 4-8 weken observatie paedagogisch advies aan ouders of voogden omtrent geplaatste pupillen. Directeur: Prof. Dr. J. WATERINK. Medisch adviseur: Prof. Dr. L. v. d. HORST. Verpleeggeld f 3.50 — f 4.50 per dag. 5108

**UITZENDING VAN DINERS**

L. S. Stelt U prijs op een goed bereid diner? Bestelt Uw maaltijden dan bij: 5297  
**FIRMA H. J. LOS** Telefoon 556389 b. g. 555345  
waar alles met eerste klas ingrediënten wordt bereid.  
— Berkenboschblokstraat 2, Scheveningen —  
Vlugge bediening. Concurrerende prijzen.

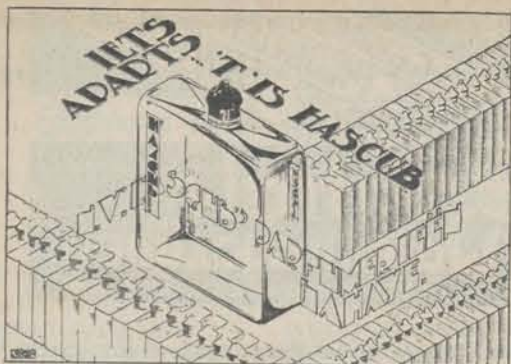
**Leden van „Oost en West”**

Het aangewezen adres voor Uw **MEUBILEERINGEN** IS **H. MEULDIJK**  
Den Haag, Apeldoornschelaan 24-34  
Telefoon 391872 5330  
Alles prima eigen stoffeerwerk met garantie  
Steeds de grootste sortering voorradig

**Boekhandel E. NOORDIJK**  
BANKAstraat 14a — DEN HAAG  
Telefoon 111434 5388

**ALLE SCHOOLBOEKEN**  
Romans - Leesgezelschappen - Bibliotheek  
Schrijf- en Teekenbehoeften





5606

den Haag 26  
Nasfaulade 26  
Tel. 11 4574  
Haagse Schoolvereeniging  
Opleidingschool voor 1 Hrs.  
Gymn. Eym.  
Moderne methodes  
Kleine klassen  
Dir. H. J. H. J.

5139

**Wij verhuren Auto's zonder chauffeur**

Uitsluitend nieuwe wagens, per dag, week of maand.  
**L. J. v. PUFFELEN, Weteringkade 83**  
Telefoon 771602. — DEN HAAG (Holland). 5268

**PARFUMERIE TIP-TOP**

KORTE POTEN 17 5018

**FREDERIK HENDRIKLAAN 289a**

- Een voorbeeld van onze goedkope prijzen:
- Ponds cream in pot . . . . . 69
  - Erasmic Tandzeep . . . . . 24
  - Niva Tandpasta . . . . . van 75 voor 59
  - Dr. Dralle's Birkenwasser van 175 voor 159
  - " " " van 300 voor 275
  - Zwartkop Shampoo . . . . . van 20 voor 15
  - Pepeco Tandpasta . . . . . van 75 voor 49

**Abonneert U op:**

en

**Adverteert in:**

Het Katholieke Dagblad van den Haag en Omstreken

**DE RESIDENTIEBODE**

**TORENSTRAAT 27 — DEN HAAG**

Telefoon 116120

5394

**Prins Mauritschool**

der Ned. Herv. Gemeente

**RESEDA STRAAT 26 - DEN HAAG**

School voor L.O. met 7 leerjaren

Opleiding H.B.S., Gymnasium e.d. in 6 of desgewenscht in 7 jaar

Cursussen in Fransch, Duitsch, Engelsch en Handenarbeid

5628

heffing door een extra-progressieve belasting van het inkomen laat opbrengen, acht De Loc. te vormen een overmatige, onredelijke en onevenredige belasting. Zij is schadelijk; zij legt een zeer zwaren last juist daar, waar toch reeds het grootste deel der lasten worden gedragen. Het was mogelijk geweest om door indirecte heffingen (op zout en vuurwerk) de geheele bevolking aan de noodheffing te doen bijdragen.

Het Bat. Nwsbl. (18/2 „Crisisheffingen”, R.) is van meening dat, alle principiële en praktische bezwaren ten spijt, deze voorstellen der noodheffing behooren te worden aangenomen. Het is het noodlot van dit tijdsgewricht, dat regeeringen voor het conflict worden gesteld, het verkeerde te doen om erger te voorkomen. Verzwaring der lasten is voor de gemeenschap nadeelig, maar elke vermeerdering van de schuldenlast brengt gevaren met zich, die oneindig dreigender zijn voor de gemeenschap en voor de individuen: *staatsbankroet of inflatie*. Een zaak is thans komen vast te staan: dat de Regeering zelfs thans *de tijd nog niet gekomen acht over te gaan tot verzwaring van de lasten van het koloniaal bedrijf*. Geen heffing van „het kapitaal” is mogelijk als substituuut van de thans voorgestelde heffing. Verdubbeling van de vennootschapsbelasting plus de thans geheven opcenten zou nog niet meer dan f 11 miljoen opleveren. Als aanvulling van de thans aangeboden ontwerpen zijn er echter nog wel eenige mogelijkheden. Aanstands moet echter worden toegegeven, dat zwaardere belasting van het bedrijf in algemeen economisch oogpunt en in aanmerking nemende de noodzaak, dat Indië aantrekkelijkheid behoudt voor het buitenlandsch kapitaal, nog grooter bezwaren heeft dan de thans gevolgde lijn. Het B. N. vreest echter, dat de Regeering er met de thans ahangig gemaakte noodmaatregelen niet komt... en wat dan?

Het Soer. Hbl. (20/2, 2de bl. „Het volle pond”, Z.) constateert het meest drukkende in dezen tijd, dat het publiek niet overtuigd is van den ernst tot *bezuinigen in de ambtelijke wereld*. De Inlander behoort in Indië, bij de waardeering van zijn arbeid in geld, vergeleken te worden met den Hollander in Holland. Toch heeft een jong Indisch arts — volgens schaal A. — evenveel salaris als een professor in Holland; Inlandsche abiturienten der landbouwschool te Buitenzorg werden nog onlangs bij den landbouwvoorlichtingsdienst benoemd op f 180 per maand; men lette op de beginsalarissen van Inl. bosch-architecten (f 180), beambten Centrale Kas (f 180), assist.-vecartsenijk. (f 160). Wanneer men een financieele politiek wil voeren, welke in de eerste plaats op de welvaart van Ned-Indië is gericht, dan dient de eisch te worden gesteld dat een financieele politiek wordt gevoerd, welke alle sectoren dezer maatschappij overziet en bestrijkt; nu slaat men met de bij los op een enkele groep. Men verhooge de *invoerrechten op ruimere schaal*. Een verhooging van 12 op 20 procent zou de crisisheffing op de inkomsten onnoodig maken, althans, haar veel minder zwaar doen zijn. Voor den handel zou die verhooging niet zulk een belemmering zijn.

In dit verband leze men: de *Deli Crt.* (24/2, 2de bl. „Opleving der Inheemsche politieke propaganda”; 22/2 „Belastinglawine”; 26/2 „Onjuiste grondslag der crisisheffing”), *De Sum. Post* (26/2 „De Crisisheffing”, rekest der Handelsver.), de *Java-Bode* (18/2 „Inconsequenties”, v. W.; 22/2 „Vad. Club”; 23/2 „De versterking der Landsmiddelen”, J. E. J.) en het *Bat. Nwsbl.* (20/2 „De ambtelijke organisatie”, R.; „Sabotage!”; „De invoerrechten”, bezwaren der importeurs tegen het voornemen der Regeering de invoerrechten opnieuw met 30 opcenten te verhoogen).

**Terugzending arbeiders.**

Wederom vestigt het *Bat. Nwsbl.* (23/2 „Zonder bestaan”) de aandacht op de noodzaak der vestiging van een of meer werkinrichtingen in Ned-Indië in den trant van *Veenhuizen*. Het aantal Europeesche paupers is in Indië de laatste jaren in zoo sterke mate toegenomen, dat de Regeering reeds lang heeft moeten breken met de methode om aan lager wal geraakte Europeanen op gouvernementkosten als 4de Klasse-passagier naar hun geboorteland terug te zenden. De Regeering heeft voor dit jaar f 28.000 beschikbaar gesteld voor de opzending naar Nederland van Europeesche werkloozen. Niet de paupers, maar slechts crisiswerkloozen komen voor opzending in aanmerking; men moet daartoe kunnen bewijzen in Holland een onderdak te zullen vinden bij familie of kennissen en tevens moet men een schuldbekentenis teekenen voor de reiskosten, opdat die teruggevorderd kunnen worden, indien men weer in een of andere betrekking naar Indië mocht terugkeeren. Ondanks het feit, dat sinds enkele jaren ook de Nederlanders eerst na een 10-jarig verblijf in Indië een vergunning tot vestiging kunnen bekomen, is de stelling dus verlaten, dat zwerfende Nederlanders in het Moederland thuis behooren, waar geen koloniale verhoudingen hen dubbel gevaarlijk voor de samenleving maken. Het B. N. hoopt, dat de Regeering nu ook tot het inzicht moge komen, dat maatregelen tot onvrijwillige verpleging van deze landloopers in werkinrichtingen niet langer kunnen uitblijven.

Het *Bat. Nwsbl.* (23/2 „Terugzending van arbeiders”) vermeldt e. e. a. uit de *ontwerp-ordonnantie der Regeering, tot tijdelijke voorziening in de terugzending van buiten Indië in dienst genomen of aangeworven*

*arbeidskrachten*. De arbeider, die op of na 1 Jan. 1932 in dienst was of is van een werkgever, die hem buiten Ned-Indië in dienst heeft genomen of aangeworven, heeft bij beëindiging van de dienstbetrekking zijdens den werkgever anders dan in geval van dringende reden, recht op onmiddellijke terugzending op kosten van den werkgever, voor zich en zijn gezin, zooals dat op het oogenblik van het einde der dienstbetrekking is samengesteld, naar het land van indienstneming of aanwerving. In crisistijden als de huidige is het opleggen van een wettelijke verplichting in Indië noodzakelijk, aangezien een ontslag den arbeider in de tegenwoordige omstandigheden in de meeste gevallen blootstelt aan langdurige werkloosheid in een veelal vreemde omgeving, waarin steun van familieleden doorgaans ontbreekt of moeilijk te verkrijgen is. De terugzending van deze werklooze arbeidskrachten ontlast bovendien de sterk overvoerde Indische arbeidsmarkt, niet alleen rechtstreeks, doch ook indirect, aangezien deze maatregel *terens een rem vormt op de uitzending van nieuwe werkkrachten naar Ned-Indië, dikwijls zelfs voor beroepen, waarin in Indië reeds een ruim aanbod bestaat*. Een voorziening in dezen geest werd reeds in 1930 in Indo-China ingevoerd. Voorloopig wordt deze crisismaatregel voor één jaar uitgevaardigd; daarom zal worden nagegaan of hij al dan niet verlengd moet worden.

*Landbouwzaken* vinden wij behandeld in het *Bat. Nwsbl.* (18/2 „Thee-restrictie?”), het *Soer. Hbl.* (11 en 18/2 „Cultuurbelangen”, Dr. v. H.; 18/2, 2de bl. „Bevolkingslasten”, betr. landrente, Z.; 19/2, 2de bl. „Suikerbondsdag”, Z.), de *Java-Bode* (11/2 „Het recht op den grond”, v. W.; 17 en 19/2 „De bestrijding van werkloosheid”, J. E. J.; 20/2 „Inheemsche kolonisten naar Sumatra”; 22/2 „De komende tabaksaccijns”) en *De Sum. Post* (18 en 19/2 „De bevoeling van Simeloengan”).

**Paraat.**

Zondagmorgen acht uur (21 Februari) werd in Ned-Indië bericht ontvangen, dat het Opperbestuur het wenschelijk acht, *de bescherming der Nederlandse belangen te Shanghai zoover mogelijk te verzekeren* door het zenden van een oorlogsschip naar die haven. Te acht uur des avonds vertrok de „*Van Galen*”, een der moderne torpedobootjagers, tot dat doel uit Soerabaja. Onze Marine is klein, maar nochtans doet zij haar arbeid, als was zij de grootste marine van de wereld! Men weet, dat kort geleden de Minister van Defensie plotseling zijn programma wijzigde, en met een duikboot wilde varen. Zijn wensch werd aanstands vervuld. Nu wenscht het Opperbestuur een schip naar Shanghai te zenden — en binnen twaalf uren is het onderweg. Dit doet het vaderlandsche hart goed! (*B. N.* 23/2).

De *Deli Crt.* (24/2) kan zich niet vereenigen met de h. i. „Ergerlijke vragen” van Prof. van Embden aan de Regeering over de zending van de „*Van Galen*”.

Aandacht verdienen: de *Java-Bode* (20/2 „Veldpolitie, Leger en B. B.”, C. V.; 23/2 „Ver. De Amboinees”), het *Soer. Hbl.* (8/2, 3de bl. „De legerpolitie-Commissie”) en *De Sum. Post* (13/2 „Veldpolitie”; 25/2, 2de bl. „Het militaire gezag in Atjeh” en „Leger en politie”).

**II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche pers.**

**De Volksbeweging.**

Naar aanleiding van een in de „*Nwe Rott. Crt.*” geuite twijfel aan de mogelijkheid van een blijvend samengaan van den „gematigden” dr. Soetomo en den „radicalen” ir. Soekarno, zegt de *Octoesan Sumatra* van 9 Jan. er wel vertrouwen in te hebben, gezien de overtuiging van laatstgenoemde dat ondanks alle verschillen het doel der nationalistien één is. Ook dit blad dringt er op aan ir. Soekarno te steunen in zijn poging om de eenheid tot stand te brengen. De *Sinar Deli* van 8 Jan. spreekt zich in denzelfden zin uit, ziet in Soekarno momenteel den meest populairen volksleider. Samenwerking tusschen dr. Soetomo en ir. Soekarno is wel degelijk mogelijk. Het blad komt op tegen de meening van de *Siang Po* en de *Bintang Timoer* dat te veel applaus en te groote vereering ir. Soekarno weder in de gevangers of in de externeering zou kunnen dringen. Dr. Tjipto en mr. Soemantri zijn nooit zoo toegejuicht en werden toch als gevaarlijk geïnterneerd.

De *Sedio Tomo* van 19 Jan. merkt op dat ir. Soekarno in zijn rede op het congres meermalen den naam Gods noemde, tot dusver een ongekend iets op vergaderingen van nationalistien: de nationale beweging staat immers neutraal wat den godsdienst betreft. Het blad memoereert ook dat Ki Hadjar Dewantoro op een vergadering zich in godsdienstigen zin uitliet en maakt de opmerking dat men in den laatsten tijd een wissel schijnt te willen trekken op de religieuze gevoelens. Betreffende de Indonesische beweging in Nederland publiceert de *Mustika* van 6 Jan. een brief van haren correspondent in Nederland, handelende over de Perhimpunan Indonesia en de Ind. studenten. Hij kreeg den indruk dat het uittreden van den heer Hatta uit de door hem zelf gevormde partij niet zoozeer aan afkeer van den kant der partij geweten moet worden, doch omgekeerd: de P. I. zou volgens dezen schrijver door den inhoud van haar tijdschrift *Indonesia Mer-*



deka van October en haar „open brief“ van 8 Nov. voldoende bewezen hebben dat zij overhelt naar Moskou. En daar de heer Hatta geen andere grondslagen huldigt dan die van zijn nationalisme en van geen enkele politieke partij in Europa hulp wil hebben, zal hij zich wel uit eigen beweging van de P. I. verwijderd hebben. De schrijver behandelt verder de kwestie van de oprichting der „studievereeniging“ in Nederland door niet bij de P. I. aangesloten studenten, welke mislukking hij toeschrijft aan verzet van de zijde der P. I., die vreest voor scheuring; verder de vorming van een comité door de P. I. zelve, voor de oprichting van een studievereeniging, waaraan echter de promotor der eerste vereniging, Mr. Soenario, niet mede wilde doen. Hij eindigt met een verwijt aan de studenten die zoo zwak zijn om onder den invloed der P. I. te komen en de zinspeling dat nu beide partijen in Nederland zich uitrusten tot den strijd, doch: het water van de studievereeniging van mr. Soenario helder is en dat van de P. I. vertroebeld door de wateren van de Wolga!

Het Indonesia Raja-congres en de wederverschijning van ir. Soekarno in het publieke leven hebben aanleiding gegeven tot levendig en vaak heftig gepolemiseerd in de Inheemsche pers op Java, begonnen met critiek op de volgens sommige bladen al te enthousiaste verwelkoming van den gewezen P. N. I-leider. Thans kunnen de polemiserende kranten in twee groote groepen verdeeld worden, die welke vóór en tegen de P. P. P. K. I-groep zijn, juist gezegd tegen de P. B. I.-of Soetomo-groep, welke volgens veler meening de leiding heeft in de P. P. P. K. I.

Het Jogiasche Islam nationalistische orgaan *Mustika* o.a. bevat in zijn nummer van 16 Jan. — evenals de *Bintang Timoer* van 15 Jan. — een door een „lid-toeschouwer“ ingezonden stuk waarin van het I. R.-congres gezegd wordt dat het feitelijk een P. P. P. K. I.-congres was, daar er enkele P. P. P. K. I.-besluiten werden genomen en wel op „dictatoriale“ wijze. De 8 bij de federatie aangesloten verenigingen hadden slechts stem, de 14 niet aangeslotene, op het congres vertegenwoordigd, hadden slechts ja en amen te zeggen. Dit wordt weer in de *Soeara Oemoem* van 25 Jan. door den secretaris van den Madjelis Pertimbangan der P. P. P. K. I. een leugen genoemd, enz.

Het Bataviasche blad *Soeara Merdeka* van 25 Jan. geeft mede als zijn meening te kennen dat het congres geen „Indonesia Raja“ — doch een zuiver P. P. P. K. I.-congres is geweest en de naam slechts gekozen was om het hart van het publiek te trekken. Deze schrijver zegt voorts dat de P. P. P. K. I.-mensen nog te veel hun eigen partijbelangen behartigen boven die van land en volk en nog niet het oor willen leenen aan de klachten van het eeuwenlang door de koloniale politiek verdrukte miljoenenvolk, er nog niet van overtuigd zijn dat het volk naar vrijheid dorst. De P. P. P. K. I.-besluiten hebben bewezen dat de nationale partijpolitiek van selfhelp en non-coöperatie geen succes zal hebben in de federatie, omdat als er een besluit in overeenstemming met het algemeene volksgevoelen genomen moet worden, er geen hoop is op een succes der meerderheid. Het is niet de bedoeling van schrijver om de non-coöperatoren onder de nationale partijen voor altijd van de P. P. P. K. I. af te houden, doch enkel om ze te waarschuwen zich niet overhaast bij die federatie aan te sluiten in verband met hare tegenwoordige geaardheid. Zij zouden wellicht als reclamemiddel van de coöperatoren worden gebezigd. Schrijver gelooft wel dat de P. B. I., Pasoendan, B. O., Sarekat Ambon en andere leden der federatie ook de bedoeling hebben naar de onafhankelijkheid van Indonesia te streven, doch hun doen en laten wekken bij schrijver de suggestie dat het hun daarmede niet bepaald ernst is. De noncoöperatie-partijen die, zooals de geschiedenis leert, steeds in de voorste gelederen staan van elke vrijheidsbeweging, kunnen hun tijd beter besteden door hun leden op te voeden in standvastigheid en vast vertrouwen en bereid zijn tot offers. De P. P. P. K. I. moet van buiten en niet van binnen, gedwongen worden zich te onderwerpen aan den wil der non-coöperatieve partijen.

In het nummer van 16 Jan. schrijft de *Mustika* dat de achteruitgang der vrijheidsbeweging, vergeleken bij den toestand in vroegere jaren, een voldongen feit is. De meeste vereerders van Soekarno zullen hem niet gehoorzamen wanneer hij hun beveelt de openbare colleges te verlaten en de samenwerking met de regering te staken. Het beste geneesmiddel tegen deze „ziekte“ is het volk op te voeden tot ware nationalistien op de wijze als de Golongan Merdeka en de P. S. I. I. het nu doen. Beide partijen zijn gebaseerd op democratie, zijn radicaal van richting en hebben de vrijheid van Indonesia ten doel.

#### Diverse onderwerpen.

De jongste rede van den voorzitter van den Volksraad heeft in verschillende bladen bespreking gevonden. De *Siang Po* van 12 Jan. toont er zich weinig mee ingenomen; er wordt daar van een „troonrede in zakformaat“ gesproken, die volgens schrijver beter door den Landvoogd had moeten zijn gehouden. De door den heer Meyer Ranneft aangevoelen bezuinigingsmaatregelen worden afgekeurd. Zij zullen het aantal werklouzen vermeerderen en de ellende verergeren. De *Bin-*

## NEUTRALE SCHOOLVEREENIGING „SWEELINGSCHOOL“

1ste SWEELINGKSTRAAT 22-24 - DEN HAAG

6 jaar L.O. met Fransch en Handenarbeid. Opleiding voor H. B. S. enz.

4 jaar U. L. O.

Opleiding Diploma A. en B.

5546

De Directrice: Y. O. M. BRANDENBURG,

Leerares Paedagogiek M. O. A en B.

*lang Timoer* voert aan dat het stopzetten van openbare werken vermeerdering van het aantal werklouzen beteekent, wat strijdig is met de sociale taak van iedere regeering. Verkieselijker ware een korting op de salarissen der hooge ambtenaren.

De *Bintang Timoer* van 11 Jan. en de *Sipatahoenan* van 12 Jan. komen op tegen de door het „Soer. Hbl.“ gedane suggesties omtrent de rol door de P. S. I. I. gespeeld in het Djemberse complot. Het is een „oud liedje“, een doelbewuste verdachtmaking van de volksbeweging. De *Bintang Timoer* voegt er nog aan toe dat wanneer een Inlander tegen maatschappelijk hooger — in het Djemberse geval een Europeaan — naar zijn mes grijpt, hij daartoe wel aanleiding zal gehad hebben.

### Oost- en Westindisch literatuuroverzicht.

De Redacties van tijdschriften, welke in deze rubriek worden opgenomen, worden uitgenoodigd de bladen rechtstreeks ten zenden aan den redacteur van deze rubriek, v. Beverningkstraat 23, 's Gravenhage. Hetzelfde geldt voor uitgevers, die hun boeken in dit overzicht wenschen vermeld te zien.

#### De Christelijke Onderwijzer

No. 6 van 16 Maart: W. F. E. Smelik, Inspecteur der Herrnhutterscholen in Suriname 1927-1932. Slot. (Dit waardeerd artikel van M. F. N. bij gelegenheid van zijn aftreden getuigt van zijn groote werkprestatie en vruchtbaren arbeid voor de Herrnhutterscholen. Hij is opgevolgd door den heer J. P. Schlügel).

#### Frankfurter Zeitung

van 7 Maart: Blick auf Niederländisch-Indiën, door dr. Th. Metz. (Onze landgenoot laat niet na steeds met waardeering over N.-I. te schrijven, vooral na zijn reis daarheen. Thans behandelt hij het onderwijs aan de inboorlingen).

#### Geneeskundig Tijdschrift voor Ned.-Indië

Afl. 4 van 15 Februari: Enkele onderzoekingen over tropical typhus en (of) mytekoorts in Atjeh, door dr. B. J. Emanuëls. — Enkele waarnemingen bij de behandeling van lijders aan beri-beri, door dr. W. C. Aalsmeer. — De eerste Conferentie der Société de Pathologie géographique. Genève 8-10 October 1931. — Zuigelings-beri-beri, door dr. D. P. R. Keizer.

#### De Indische Post

No. 8 van 20 Februari: In Onze Meening bespreekt Z. het aantal afgestudeerde Inlanders: aspirant-landbouwkundige ambtenaren, enz. Kan Indië dat alles dragen? Dan de kostenverdeling van de Vloot tusschen Holland en Indië. — Rimboehinneringen, door H. v. P. III. — Graven van hen die naar Indië kwamen en de Stamvaders werden van nog voortlevende Familiën, door mr. P. C. Bloys van Treslong Prins. II (wederom een 19-tal afschriften van grafzerken).

#### De Indische Verlofganger

No. 33 van 18 Maart: Nagelheiligen en Indische Ascese, door A. — Veertig jaar geleden te Batavia. Herinneringen van een gepensioneerde, door P. S. (de schrijver teekent zijn ervaringen en wederwaardigheden op uit het jaar 1891 en zij zullen zeker velen, die in die jaren naar Indië gingen, belang inboezemen).

#### De Indische Mercur

No. 16 van 23 Maart: Goete en de Java Suiker Industrie, door dr. H. C. Prinsen Geerligts (al hetgeen in de laatste 50 jaren bij de suikerindustrie op Java is geschied, komt letterlijk overeen met de gedachte, neergelegd in het gedicht: Die Zauberlehrling). De productie was in 1883: 325.000 en in 1933 zal zij 1.400.000 ton zijn. — Het levensverzekeringsbedrijf in N.-I. gedurende 1931 (mededeelingen van L. J. Harmsen van de NILMY aan de „Locomotief“). — De positie der scheepvaart in het jaar 1931 (uit de „Locomotief“, door F. de Boer).



Met hechte wortels stevig  
gegrondvest... tegen alle  
stormen bestand.... Zoo  
staat sinds 1859 de levens-  
verzekeringmaatschappij

## NILLMIJ

Hoofdinspecteur voor 's-Gravenhage: F. J. MAHLMAN,  
Plaats 31a. 5383

## INSTITUUT HOMMES

BYZ. HOOGERE BURGERSCHOOL A. 5<sub>1</sub>c.

HOOG ZAND

TWEE GERENOMMEERDE INTERNATEN.  
PRIMA INDISCHE REFERENTIES.

5350

## SCHOOLVEREENIGING „INSTITUUT WOLTERS“

Surinamestraat 25 - Den Haag

OPLEIDING

voor Gymnasium, H.B.S. en Lyceum  
KLEUTERKLASSE

voor kinderen van 3 tot 6 jaar

Inlichtingen dagelijks aan de school, liefst van 10 tot 11 uur  
Telefoon 180347

5075

De Directeur,

U. ANDRINGA

Ook het vorige jaar slaagden wederom alle (32) leerlingen.

#### Landbouwkundig Tijdschrift

Maart: Indische-Weeknummer: De voordrachten welke in December 1931 tijdens de 13de wetenschappelijke samenkomst van Indische landbouwtechnici met verlof h.t.l. te Wageningen hebben plaats gehad op initiatief van prof. Van Baren, worden in dit nummer opgenomen. Wij noemen: De wereldcrisis en Ned.-Indië, door mr. G. H. C. de Hart. — Over de betekenis van eenige minder bekende elementen voor onze cultuurgewassen, door dr. ir. J. G. Ossewaarde. — Landbouwvoorlichting en Landbouwcursussen in Ned.-Indië, door dr. H. de Loos. — De afsluiting en droogmaking van gedeelten van de Zuiderzee, door prof. ir. M. F. Visser. — De Indische domeinverklaring, door mr. G. J. Nolst Trenité. — De verhouding van de Westersche- en de Oostersche Rubbercultuur, door dr. W. H. de Jong. — De morfologische studie van den grond, door J. B. van der Meulen. — De Wereldlandbouwcrisis, door prof. dr. Hans Zörner. — De secretaris-redacteur wekt met dit belangrijk nummer op, de voortgezette uitgave van Indische-weeknummers te steunen en lid te worden van het Ned. Genootschap van Landbouwwetenschap.

#### Maatschappij Belangen

Maart. Een „Tolunie“ met Ned. Indië, door B. de H. (wij zouden ons er wel bij moeten neerleggen,





**VAN MARLE**  
EN  
**BIGNELL**  
Lange Voorhout 58  
's-GRAVENHAGE  
—  
**KUNSTVEILINGEN**  
**MEUBELVEILINGEN**  
**TAPIJVEILINGEN**  
—  
Op aanvraag  
wordt Catalogus  
toegezonden  
5551

dat N.I., hoewel het staatsrechtelijk een eenheid vormt met Nederland — die het sluiten van een „tolunie” zooals die met andere landen mogelijk zou zijn, niet mogelijk maakt — van administratief, financieel en economisch standpunt beschouwd een afzonderlijk en zelfstandig gebied is met welks zeer bijzondere, internationale positie zorgvuldig rekening moet worden gehouden, en op welks tariefwetgeving specifiek Nederlandsche belangen dus in het algemeen geen invloed kunnen uitoefenen).

**De Mijningenieur**

No. 2 van Februari. Voorloopige Mededeeling over een geologischen Verkenningstocht op de eilanden Siberoet en Sipoera (Mentawai-eilanden, Sumatra's Westkust), door ir. H. Terpstra. — De Batoe-Manik van Oost Palembang en de Noordelijke Lampoengsche Districten, door dr. J. van Tuyn. — De Westkust van Sumatra ten Zuiden van Kroeï (Bengkoelen), door H. Philippi (opmerkingen naar aanleiding van het artikel onder dezen naam van dr. J. van Tuyn in de Mijningenieur, no. 6, 1931, met naschrift van J. van Tuyn en wederwoord van H. Philippi). — De Paloe-weh-gesteenten en de onderzeesche plooruggen in de Flores Zee, door Kemmerling (naar aanleiding van het artikel van dr. P. Esenwein in no. 7 van 1931 met naschrift van Esenwein).

**De Rijkseenheid**

No. 25 van 23 Maart. Bamboe de grondstof voor de Papierfabricage, door J. H. H. Ross (de vraag, of bamboe een dreigend gebrek aan papiervezels zou kunnen verhinderen, werd in no. 10 van het „Der Tropenflanzer”, Oct. 1931 uitvoerig behandeld door Fritz Hoyer, die zijn bewering: „Der gegebene Papierrohstoff fuer alle Zukunft dauerfste aber zweifellos der Bambus sein”, baseert op het feit, dat van de meer dan 500 verschillende soorten bamboe juist de meest voorkomende zijn, die welke voor de papierfabricage het meest geschikt zijn). — Creolenbrieven VIII.

**Tectona**

Afl. 2, van Febr.: Het schoonbranden van cultuurvlakten in het djatibosch, door dr. C. J. Coster (met 3 figuren en 2 tabellen. Het blijkt dat welke ook de invloed van het branden geweest is, het branden verbonden met de aschbemesting — die het gevolg ervan was — een zeer gunstigen invloed uitoefende op den groei van den djati zoowel als op die van de landbouwgewassen). — Personeelsbezetting en personeelskosten der houtvesterijen gedurende het tijdvak 1898—1928, door W. Zwart. — Bijdragen tot de kennis der bosschen van Noord- en Midden-Celebes, door ir. F. K. M. Steup (III. Het zoogenaamde tjempaka-hoetan complex in de Minahassa. Schrijver eindigt met deze woorden: Het is dus wel plicht niet langer te wachten met den aanplant van goede houtsoorten en niet lijdelijk aan te zien hoe goede houtsoorten langzaam maar zeker uit onze flora gaan verdwijnen).

**Tropisch Nederland**

Afl. 24 van 21 Maart: Enkele Tropische Vruchten, oppervlakkig beschouwd, door mevr. T. Lach de

**VEREENIGDE OCTROOIBUREAUX**  
BEËDIGDE OCTROOIBEZORGERS  
**H. J. KOOY - Ir. H. J. J. WEURMAN**  
BEZUIDENHOUT 69 'S-GRAVENHAGE  
TELEFOON 772080 772081 772082  
AANVRAGEN VAN OCTROOIEEN VOOR UITVINDINGEN EN DEPONEEREN VAN HANDELS- EN FABRIEKSMERKEN IN ALLE LANDEN. 5204

Bère—Van der Vlies (bij een aantal goede afbeeldingen worden behandeld de annanas, de zuurzak, de nangka, de doerian, de djamboeaer, de doekoe en de ramboetan). — Nederlands roeping in Indië, door prof. dr. A. W. Nieuwenhuis XXII. — Ambon in het verleden, door A. Hallema, II.

**ZENDINGS- EN MISSIEBLADEN.**

Sint Claverbond. Maart—April: Tenminste een, die het H. Doopsel ontving, door ...S. J. — De akelige nacht. De heerlijke dag. Een gebed van Radjiman, door M. Reksaatmadja. — In Memoriam R. P. J. Engbers S.J. (op 7 Mei 1931 overleden). — Van een eigenaardige uit volkenkundig oogpunt hoogst interessante plechtigheid, door L. Weve (Het rondgaan met een der meest mystieke Kraton-poesaka's n.l. de Kjahi Toenggoel Woeloeng in Djocja).

Ons Suriname. No. 3: 1732—1932 Twee honderd jaren zending der Herrnhut der Broedergemeente (op 21 Augustus a.s. zal het 200 jaren geleden zijn, dat de Evangelische Broedergemeente te Herrnhut hare eerste zendelingen, Leonard Dober en David Nitschmann naar het toenmalige Deensche Antilleneiland St. Thomas afzond en den 20en Dec. 1935 eveneens 200 jaren, dat de eerste Herrnhutters Von Larisch, Berwich en Liesch voet aan wal in Suriname hebben gezet voor de zending onder de neger-slaven en Indianen).

Lectuur voor de leden van den St. Dominicus-Penning. Afl. 102: Het St. Elisabeths-Gasthuis op Curaçao, door P. A. Euwens (de vorige Rector Pater Euwens schreef bij de gelegenheid van het 75-jarig bestaan een brochure, welke in dit tijdschrift is opgenomen. Wij zijn thans gekomen tot hoofdstuk XVI.)

Koloniaal Missie Tijdschrift. Afl. III.: Brief van Mgr. Pacificus Bos over Nederlandsch Borneo in 1931. — Nationalisme en Missie op Java, door H. Bastiaanse. — Brieven van Caspar de Hesselle. Missionaris in N. O. Indië, 1851—1854.

Wolanda—Hindia. Maart: De Wajang VI, door dr. H. Kraemer (schets van den inhoud van het Mahabharata). — Pestbestrijding, door dr. C. Royer. — Het „waar” verhaal van Me' Okoko en zijn zoon Me'O Manat, door H. Krayen van Aalst, II. — Een reis door Zuid-Oost Borneo, door dr. K. J. Brouwer.

Het Zendingsblad van de Ger. Kerken in Nederland. Maart: Het jubileum der Koningin Wilhelminaschool te Djocja (met foto). — Poerbolingo's Christelijke Huishoudschool, door W. B. — West-Soemba (met een zendingskaartje). — Vergadering van Missiearbeiders van de geref. Kerken op Midden-Java II, door K. van Dijk.

Kruistriomf. April krabbels van een Zwerfer. Rond het schoone Garoet, door J. de Rooy.

**Suriname**

„De West” van 25 Febr. schrijft: „De Aluminium Cy. of America heeft een order voor de levering van ruim 3.000.000 lbs. aluminium voor den bouw van de door Rockefeller gefinancierde Radio City gekregen. Het bauxiet voor de productie van deze groote hoeveelheid aluminium zal de Aluminium Cy. voor een deel uit Suriname betrekken.”

Uit hetzelfde blad: „West-Indische Maatschappij tot Exploitatie van Cultuurondernemingen. Wij vermelden reeds dat de plantage Berlijn, vroeger bezit van de familie Helderling, in andere handen is overgegaan. Een vennootschap is gevormd, die de zaken vrijwel op den ouden voet zal voortzetten, onder directie van den heer Th. Waller. De statuten zijn heden afgekondigd. Het kapitaal bedraagt zestig duizend gulden, waarvan 21 aandeelen van duizend gulden volgestort. Hiervan brengt de heer A. Dragten twintig in en de heer Waller een.”

In het nummer van 1 Maart bespreekt „De West” de ingediende begrooting voor 1933.

„Het is wel een somber teeken des tijds, dat de heden ingediende begrooting voor het dienstjaar 1933, vrijwel van het begin tot het einde bestaat uit bezuinigingsbeschouwingen. De bestuurstaak schijnt nu gelijk te staan aan bezuinigingskunst. Van maatregelen tot ontwikkeling van het land wordt niet gesproken. Men bouwt voort op wat reeds ondernomen is, als wegeaanleg, snelverbinding met Curaçao, voorlichting kleinen landbouw, de te nemen proef met machinalen landbouw, doch

**J. A. MONOD DE FROIDEVILLE**  
BELASTINGADVISEUR  
WIJNSTRAAT 91 - ROTTERDAM  
TELEFOON 54780 5615  
VOORLICHTING EN BIJSTAND IN ALLE  
— FISCALE AANGELEGENHEDEN —

nieuwe maatregelen worden niet in uitzicht gesteld. Wij hadden gehoopt iets te vernemen omtrent de plannen voor hervatting der bacovencultuur, waarvoor wij weten dat ook bij het Gouvernement groote belangstelling bestaat. Maar blijkbaar verkeerden die plannen nog in een stadium dat geen aanleiding geeft tot het doen van mededeelingen.

De Memorie van Toelichting van den Gouverneur vangt aan met de volgende verzoeking:

De ontwerp-begrooting voor het jaar 1933 moet gezien worden in het licht der economische omstandigheden, welke over de geheele wereld dwingen tot een financieele politiek, waarbij de vervulling van allerlei wenschen en behoeften noodgedwongen naar de toekomst verschoven moet worden, terwijl voor het oogenblik alle krachten geconcentreerd moeten worden op het streven, de moeilijke crisisjaren met de minst mogelijke schade door te brengen.”

Wij komen op de begrooting terug. Het is niet alles onder de tegenwoordige omstandigheden Gouverneur van Suriname te zijn.

★★

In hetzelfde nummer van „De West” lezen wij: „Gisteren liep hier binnen een schitterend Amerikaansch stoomjacht, de Ulewana, met aan boord de eigenaar van het schip, Glitson Armour, voorts dr. Fairchild, met echtgenoot en dochter.

Het doel van het bezoek is zeldzame tropische gewassen mede te nemen, voornamelijk palmen. Vermoedelijk vertrek Vrijdag a.s.

De Gouverneur bracht heden een bezoek aan boord van het jacht. Donderdag zal het reisgezelschap een spoortochtje naar het binnenland maken.

De heer Armour is de bekende Amerikaansche vleeschkoning.”

Het blad „Suriname” van 1 Maart vermeldt nog dat zich een gezelschap van geleerden, w.o. vier doctoren in de botanie aan boord bevindt, voor onderzoek van de flora en de insecten ten dienste van het Amerikaansche Landbouwdepartement.

De bemanning bestaat uit 31 koppen.

★★

In hetzelfde nummer van „Suriname” een bericht over het bezoek van de Fox movietone fotografen.

„Deze tocht, die gefinancierd wordt door de P. A. A. heeft ten doel meer bekendheid te geven aan de talrijke landen die door hunne vliegmaschinen worden aangedaan, ten einde belangstelling voor deze plaatsen op te wekken. Natuurlijk zal dit het passagiersvervoer ten goede komen, doch van de andere kant wordt op een schitterende wijze reclame gemaakt voor de diverse landen....

Zij blijven hier 2 à 3 weken en begonnen gisteren reeds met hun arbeid. Zij namen reeds een banjandans (een negerdans) op, en zijn vertrokken naar Kabelstation (Boven Suriname) om de boschmegers in hun doen en laten te verfilmen.

De heeren verzekerden dat ons stadje pittoresk is en geheel afwijkt van hetgeen men elders ziet. Zij hopen in staat te zijn van Suriname een film te maken. Wat hen voor een niet gering deel aantrok waren de talrijke rijwielen op de wegen. Bij hun terugkeer in de stad willen zij gaarne een fiets-optocht filmen. Wie meent dat er iets in aanmerking komt om te worden verfilmd kan hun dit opgeven.”

Het is te hopen dat de een of andere bioscoop-ondernemer in Nederland de films zal koopen.

★★

„De West” van 4 Maart meldt: „De onderhuurders Gevers c.s., die onlangs drie kilogram goud op placer De Jong hebben gevonden, hebben kort daarna een tweede, even belangrijke vondst gedaan, namelijk 3121 gram. Ook deze vondst geschiedde in een zijtak van de Charmeskreek.”

Onder de laatste goudaanvoeren vermeldt het blad: L. en F. de Jong 7.180 gram.

Wees uw eigen beschermengel, als de zaken niet naar wensch gaan. Trek een week of veertien dagen naar het buitenland, kom terug met een frisch hoofd en neem dan een overzicht van uw zaak, met dezelfde koelheid, waarmee een buitenstaander dat zou doen. Tien tegen één, tat u nog tot betere conclusies komt. (Maandblad „Succes”).



# Woning- en Meubilerings-Bureau M. LOEB

Laan van Meerdervoort 338  
Telef. 392179

**W. J. STOKVIS**  
Kon. Fabriek van Metaalwerken 5370  
**Heerengracht 9 - Den Haag**  
**SANITAIR**  
**VERLICHTING**  
**VERWARMING**  
Grootste sorteering — Laagste prijzen

**Ch. F. RIJKEN & Co.**  
Pianofabrikanten 5373  
**NOORDEINDE 154, DEN HAAG**  
Hofleveranciers Telefoon 112523 - Giro No. 31010

**MEERPOEL**  
*heeft méér keus*  
NAAIMACHINE  
HANDEL  
PRINS HENDRIKSTR. 153. TEL. 334853  
FILIALEN: HEERENGRACHT 44 a. Tel. 114173  
COPERNICUSSTRAAT 123. HOEK BEEKL. TEL. 333128  
5382

**HULPDIENST STICHTING CONTRALEWONINGEN**  
Tel. 118436. Kantoor Zomerweg. Giro 138412.  
Speciaal ingericht voor het schoonmaken van Huizen, Gebouwen. Dienst verhuizingen en transport door geheel Europa. — Inlichtingen ook:  
Bijkantoor: LAAN VAN MEERDERVOORT 338.  
— Telefoon 392179 — 5391

**A. M. v. EMBDEN & Co.**  
SPUI 24 - DEN HAAG  
**IJZERWAREN**  
**GEREEDSCHAPSKISTEN**  
**EMAILLE GOEDEREN**  
5374

**Haagsche Verwarmings Industrie N.V.**  
Laan van Meerdervoort 508 - Telef. 392469  
**CENTRALE VERWARMING**  
**GASINSTALLATIE EN OLIESTOOKINRICHTING**  
5373

Uw adres voor:  
**Edison-, Crystalphone- en Philips- Apparaten en Luidsprekers**  
**Kunstzaal Edison**  
's-Gravenhage, Plaats 24. Tel. 115765.  
5378

**GEMEUBILEERDE WONINGEN**  
Heerenhuizen huurprijs f 175.— tot f 185.— p. m.  
Dubbele Bovenhuizen " f 135.— tot f 140.— p. m.  
Benedenwoningen " f 115.— per maand  
Etagewoningen " f 80.— tot f 100.— p. m.  
alles compleet gemeubileerd en direct te betrekken.  
De beste aanbevelingen uit alle kringen. 5010  
N.V. v/h CORSMIT, BROSSOIS & Co.  
's-Gravenhage - Korte Houtstraat 14E - Tel. 113229

25 JAAR GARANTIE  
**CASSETTES**  
**WELLNER-ZILVER**  
J. v. WILLIGEN & ZONEN  
HOEK P. HEIN-ZOUTMANSTR.  
5371

Voor verzending, opslag en emballeeren Uwer bagage, wende men zich tot  
**Fa Boelhauer, Kruyswijk & Balhuizen**  
Fijnjekade 25—35, Den Haag. Tel. 112190.  
Tevens Motorboot- en Autosneldiensten naar en van Noord-Holland, Utrecht, Groningen, Friesland, Drente, Overijssel en Gelderland. 5386

**Nieuwste Huiskino**  
5016 ook in huur  
**Afwerken van films**  
**N.V. Focusa Fotax**  
Alleen: Wagenstraat 60-62

**TH. P. SCHRIJVER**  
**Loodgieter, Zinkwerker en Metselaar**  
**Houtmarkt 38-39 - Den Haag**  
Telefoon 117860 - Giro 152874  
Aanleg voor Gas- en Waterleiding. Plaatsen van Baden, Geysers, Sanitaire Closets, Fonteynen en Electriche Geleidingen. 5017

## Dit zijn Uwe adressen!!!

|                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                             |
|----------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------|
| Wissel- In- en Verkoop<br>Credietbrieven<br>Telegrafische<br>Uitbetalingen | <b>Hollandsche Bank voor West-Indië</b><br><b>AMSTERDAM. (C)</b><br>Keizersgracht 255 — Telefoon 31290, 35290 en 36290<br><b>CURAAO CARACAS</b><br>VENEZUELA<br>Belast zich met alle Bankzaken op West-Indië, Venezuela, Columbia en Midden-Amerika 5156 | Incasseeeringen<br>Handelsinformaties<br>Rembours- en<br>Document-Credieten |
|                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                             |

### Curaçao

**De begrooting voor 1932.**  
Vrijdag 18 Maart l.l. is de op één na laatste hand aan deze begrooting gelegd door de openbare behandeling in de Eerste Kamer.  
Twee punten zijn belangrijk. Vooreerst dat de heer Fock zich niet, zooals hij verleden jaar in uitzicht stelde, heeft verzet tegen de voortzetting der in de laatste jaren met de Curaçaosche begrooting gevolgde handelwijze, en slechts heeft aangedrongen op het stellen van een termijn aan den Kolonialen raad voor zijn advies over de herziening van het Regeeringsreglement.  
En ten tweede is belangrijk het debat over de benoeming van leden der rechterlijke macht in Curaçao. De heer Van Embden heeft een zeer duidelijke rede gehouden, hierin culmineerende — het zij met instemming aangehaald: —  
„Het moet voor altijd uitgesloten zijn, dat justitiabelen in de overzeesche gewesten de mening kunnen hebben, dat zij staan tegenover een rechter, die het politiek gezag min of meer naar de oogen heeft te zien.”  
Dezelfde spreker heeft ook gesproken over een tijdelijke belasting met het ambt van procureur-generaal. Wij kunnen hier niet afdrucken de nieuwe „substantieele” bezwaren, hiertegen naar voren gebracht. Ook van dit gedeelte zij weer het culminatiepunt met de eigen woorden van den spreker aangehaald:  
„in het gindsche kleine maatschappijtje... beteekent de tijdelijke opdracht, gelijk in casu, een positie van groote afhankelijkheid.”  
een afhankelijkheid van het hoofd van het Openbaar Ministerie tegenover het hoofd van het politieke

gezag, die, zooals de hoogleeraar zei, de wet niet heeft gewild.  
De rede van den minister is op een bepaalde plaats minder duidelijk, n.l. daar, waar de minister de voor de zittende magistratuur gevolgde methode een „op zichzelf... moeilijk goed te praten” handeling noemde. De gedachtengang van den minister schijnt in de gedrukte rede onderbroken. Niettemin is deze uitspraak duidelijk. En, duidelijk inbegrijpende de wijze van benoeming van den procureur-generaal, sprak de minister deze alles-belovende woorden:  
„Ik heb doen blijken en die verzekering geef ik nogmaals, dat benoemingen, zooals enkele jaren geleden hebben plaats gevonden, van mij niet zullen uitgaan.”  
Wellicht zal hier nu voor altijd een punctuur kunnen staan. Een woord van dank is daarom op zijn plaats voor allen, die hebben geholpen, deze zaak in het reine te brengen: aan prof. Kleintjes, prof. Van Embden, mr. Sasse van Isselt, minister De Graaff ook, en den rechterlijken ambtenaar, die de zaak aan het rollen heeft gebracht, en wien althans, ondanks zijn tijdelijke benoeming, dit verwijt nooit gedaan is kunnen worden „het politiek gezag min of meer naar de oogen” te hebben gezien.  
**De begrooting voor 1933.**  
Er zal nog alle reden zijn, om af en toe van de zoo juist ontvangen begrotingsstukken iets te zeggen. Ditmaal moge volstaan, dat bij een toeneming der geraamde ontvangsten met f 940.890.—, tot f 7.298.250.—, en een toeneming der geraamde uitgaven met f 983.984.—, tot f 7.275.824.—, een klein overschot verkregen is. Gerekend is met een aflossing van kasvoorschotten ad f 1.000.000.—.  
In de Memorie van toelichting wordt van de voorloopige uitkomsten over 1931 gezegd, dat de uitgaven f 399.074.— beneden de raming gebleven zijn, de ontvangsten f 223.851.— daarboven gekomen

zijn; niettemin is er een nadeelig verschil van f 1.124.436.—.

#### De gebeurtenissen op Aruba.

De *Amigoe* heeft het volgende officieele verslag: „Medio Januari ontving de Gezaghebber van Aruba aanwijzingen, die er op konden duiden, dat eenige vreemdelingen ter plaatse contact hadden opgenomen met revolutionairen buiten Curaçao, teneinde eenzelfde overval te plegen op Aruba als destijds op Curaçao had plaats gehad. Hoewel de waarheid der aanwijzingen nog moeilijk te controfeeren was, werden zij aan eene ernstige beschouwing onderworpen, terwijl veiligheidshalve maatregelen werden genomen, dat bij eventuele gebeurlijkheden kwaadwilligen een voldoende sterke macht tegenover zich zouden vinden; zoo kruiste Hr. Ms. Van Nes vaak in de buurt van Aruba, het detachement mariniers werd eenigszins versterkt, enz. Uit berichten van ingewijden en uit bewegingen der verdachten, bleek meer en meer, dat hier inderdaad sprake was van een opgezette vijandelijke actie tegen het Nederlandsch Gezag, die, hoewel geen hoofzaak, den kwaadwilligen door middel van brand-schatting, roof en desnoods moord, zou moeten helpen aan geld en wapenen.  
Steeds werden de gegevens duidelijker en meer gepreciseerd: de recherche haalde het vangnet steeds nauwer toe, totdat het Gezag het tijdstip gunstig achtte voor eene huiszoeking bij de verdachten. Deze huiszoeking vond plaats in den vroege morgen van 9 Februari.  
Het resultaat der arrestaties, een 20 in getal, was, dat het plan tot omverwerping van het gezag in handen der recherche kwam. Het mag verblijdend worden genoemd, dat het complot op deze wijze, dank zij het naarstig onderzoek der autoriteiten, ontmaskerd werd.  
Het plan was tot in bijzonderheden nauwkeurig uitgewerkt; zoo de uitvoering daarvan werkelijkheid ware geworden, zou Aruba aan een groot onheil ten prooi zijn geweest.  
Van de 20 arrestanten werd spoedig een 12-tal in vrijheid gesteld. Verschillende werden uitgezet, terwijl nog een klein aantal op Aruba is opgesloten, in afwachting van het verloop van het tegen hen gaande zijnd onderzoek.  
Tot zoover het officieele bericht.  
Van particuliere zijde ontvingen wij nog nadere mededeelingen, die bovenstaand bericht aanvullen.  
Het plan tot omverwerping bevatte o.a. een kaart van Aruba, met huisnummers en juist de 8 plaatsen aangegeven, waar gelijktijdig de brand zou ge-



sticht worden, om zodoende de militairen en politie te verspreiden. De heeren hadden dan vrij spel om hun plan dat bestond uit 58 punten te kunnen uitvoeren, o.a. het afknippen der lichtleiding, het overmeesteren van den radiodienst, en het vermoorden van verschillende personen alsmede de plundering van verschillende gebouwen.

Met een klaar liggende bark zou daarna het eiland verlaten worden.

We mogen wel het Bestuur geluk wenschen en niet minder de bevolking van Aruba.

Tevens is het een waarschuwing, dat we steeds op onze hoede zijn moeten en niet op de laatste plaats is het een waarschuwing voor de overdreven ontwapenaars van dit gebiedsdeel in de volksverteenwoordiging in Holland".

## Uit den Verren Vreemde

### Nieuwe constitutie voor Britsch-Indië.

De toestand, zooals hij zich nu in Britsch-Indië, gezet heeft, lijkt ons goed getypeerd in dezen zin van een correspondentie uit Calcutta in de *N. R. Ct.* (17 Maart): „de Engelsche bulldog heeft zijn tanden in den congreskluis gezet, en laat nu niet meer los". De politiek, die thans gevolgd wordt, lijkt ons evenzoo goed weergegeven in deze samenvatting van de op 16 Februari te Bombay gehouden meeting van de European association: „weg met de onwettige bedrijvigheid van het congres, vooruit met de groote hervormingen."

Toen op de sluitingsbijeenkomst van de tweede rondetafel-conferentie te Londen Mac Donald en Gandhi hand in hand staande door de vergadering werden toegejuicht, waagden wij 't als onze meening te geven, dat daarin meer het symbool te zien was van hetgeen gehoopt werd, dan van hetgeen verwacht mocht worden. Die Londensche conferentie toch had geen oplossing gebracht voor de Hindoesch-Mohammedaansche kwestie en vele teekenen wezen erop dat de strijdvlugte Congrespertij in Indië slechts op den terugkeer van Gandhi wachtte om haar extremistische actie te hervatten.

Gandhi die, hoewel een figuur van beteekenis, toch niet de man is om — als Mussolini — een beweging beheerschend te leiden en naar zijn hand te zetten, werd na zijn terugkeer in Indië spoedig gedreven tot het stellen van eischen en het aannemen van een houding, die den nieuwen onderkoning, earl Wellingdon, er toe brachten een einde te maken aan de terreur van de Congrespertij. Alle overredingsmiddelen hadden tot niets geleid, of juist, hadden de methode van z.g.n. non-coöperatie en lijdelijk verzet in kracht en aanvang doen toenemen. Het moest hiermede uit zijn: de bulldog beet in de kluis.

In Januari werd de actie doortastend ingezet. De Mahatma zelf en vele leiders der Congresbeweging werden achter slot gezet. Op de geldmiddelen der partij werd beslag gelegd. Strenge voorschriften, duidelijke aanwijzingen werden gegeven om de gestookte onrust te doen verdwijnen, zoowel waar deze den vorm van lijdelijk verzet en boycot had aangenomen, als waar zij, in de noordelijke grensprovincien, als een roodhemden-opstand veld gewonnen had.

Spoedig bleek, dat zeer velen met die veranderde politiek waren ingenomen. Niet alleen de Engelschen en de in ambtelijke functie zijnden. Tot degenen, die openlijk van hun instemming kwamen getuigen behoorden vele bestuurders der z.g.n. onafhankelijke vorstendommen en behoorde ook Sjaukat Ali, de leider der Mohammedaansche partij, die als zoodanig ook ter rondetafelconferentie te Londen was geweest. Over het geheele land heeft het optreden duidelijk ten goede gewerkt. De hierover vernomen getuigenissen geven niet den indruk van een rust onder bedreiging en bewaking, maar meer die van een ingetreden verblijvende reactie op een kunstmatig in het leven geroepen en gehouden opwinding.

Dit is echter slechts het eene deel van de ingezette politiek: „weg met de onwettige bedrijvigheid van het congres". Deze wil niet reactionnair, ook niet conservatief zijn, de regeering en zij die haar streven toejuichen willen opricht ook het „vooruit voor de groote hervormingen."

Ter uitwerking van de aanwijzingen, door de rondetafel-conferenties aangegeven, zijn vier commissies benoemd, die in volle actie zijn. Een dezer staat onder persoonlijke leiding van den onderkoning, deze werkt zelfstandig maar is toch tevens het hoofdcomité voor eenheid voor de andere commissies. Van deze heeft één de regeling van het kiesrecht tot taak. Zij moet, en dit geldt ook voor de andere, uitgaan van de grondgedachte dat Britsch-Indië een federale, verantwoordelijke regeering zal krijgen, terwijl de provincies, in en onder die regeering, elk zelfstandige, verantwoordelijke eenheden zullen worden, zooveel mogelijk vrij in eigen doen en beslissen. Deze commissie reist thans in Indië. Zij denkt in April naar Londen terug te keeren om haar rapport uit te werken.

De tweede commissie heeft het financieele vraag-

stuk te bestudeeren. Haar werkzaamheid valt voor een gedeelte samen met die van de derde, die over het probleem der Indische vorstendommen in de algemeene federale constructie te rapporteeren heeft. Daar de financieele regeling een schema heeft te ontwerpen zoowel voor de toekomstige federatie, als voor elk der onderdeelen, als voor de onderlinge verhoudingen heeft zij een veel omvattende, hoogst moeilijke taak. De derde commissie staat voor de ingewikkelde kwesties gelegen tusschen den wensch der vele zelfstandige vorsten om in de federatie te treden en hun vrees om daardoor toch te veel van hunne zelfstandigheid te verliezen.

Het comité tot eindelijke uitwerking van alle voorstellen, het vierde, zal alle voorstellen rijp maken ter voorlegging aan de Britsche regeering. Hiermede mag men het bericht in verband brengen, dat de onderkoning in Mei of Juni naar Londen zal vliegen, om persoonlijk met de leden van het Engelsche kabinet de politieke hervormingen in Indië te bespreken. Het beste bewijs, dat het hooge ernst is met het doorzetten van de groote hervorming ligt wel hierin, dat terwijl Hindoe en Mohammedaan in onderling overleg geen oplossing weten te vinden voor het kiesrechtvraagstuk, de regeering hieruit geen partij trekt om de hervormingspoging als mislukt te verklaren, maar zelf een plan heeft om de moeilijkheid op te lossen, zij 't als voorloopige regeling om de uitvoering van het geheel op dreef te helpen.

De regeering heeft ook op andere wijze getoond de commissies niet tot kapstukken voor de aanhangige kwesties te willen maken. Reeds hebben de regeeringen in Europa en in Indië verklaringen afgelegd, waarin de toekomstconstitutie in groote lijnen is aangegeven, zooals zooveel reeds werd aangeduid.

De negen thans bestaande provincies zullen met één worden uitgebreid, de North-West Frontiers Pr., en met één worden verminderd Birma — over welke afscheiding meer in een volgend artikel. — In elke provincie een gouverneur, ministers voortkomend uit en verantwoordelijk aan de twee Kamers. De provincies zullen met de vorsten-vazalstaten, welke wenschen toe te treden, in een federatie worden opgenomen, wier regeering boven die der onderdeelen zal staan, echter met dien verstande dat elk onderdeel zooveel als maar enigszins mogelijk is volkomen onafhankelijk zal komen te staan. Wij stippen hier nog aan, dat verwacht wordt aan het hoofd van meer dan een provincie een Indiër als gouverneur benoemd te zien. Ook het centrale bestuur zal berusten op het 2-kamer-stelsel, de verantwoordelijkheid van de uitvoerende macht aan de vertegenwoordiging wordt in beginsel aangenomen, maar den gouverneur-generaal (onderkoning) worden eenige rechten voorbehouden, zooals betreffende defensie, buitenlandsche zaken, algemeene veiligheid, bescherming der minderheden, aangegane financieele verplichtingen.

Deze grondslagen waren eigenlijk al bekend sedert de rondetafel-conferenties, maar de ministers in Engeland en de onderkoning hebben het noodig gevonden ze nu nog eens duidelijk tot uiting te brengen, om, bij de ingezette en doorgevoerde kracht-campagne, goed te doen uitkomen dat men niet terug wil krabbelen; integendeel. Zij vormen overigens niet meer dan een schema.

Alles blijft nog uit te werken en in te schetsen. Is b.v. aangenomen, dat de volksvertegenwoordigingen door stemgerechtigden zullen worden aangewezen, dan blijft de vraag open: hoe? In Britsch-Indië zijn op iedere 100 inwoners 68 Hindoes, 22 Mohammedanen, 1 Christen en 1 Sikh. Hoe het stemrecht te regelen zoodat de minderheden zich niet onderdrukt of terzijde gezet zullen voelen en toch weer zóó dat de Hindoes niet door de minderheden beheerscht kunnen worden?

Mag aan de extreme nationalistten gelegenheid gegeven worden om het kiesrecht uit te buiten tot herhaling van het drijven dat de rust in Indië dreigend verstoord heeft? Hoe dit te voorkomen?

Ziedaar een tweetal kwesties zooals er voor de eerste commissie meer op te lossen zijn, en zooals de andere commissies er, zij 't van anderen aard, ook vele onder oogen te nemen hebben.

Maar men kan zeggen, dat, als voor en over de hervorming van de grondwet voor Indië lang gedraald en getalmd is, alles er op wijst dat de Britsche regeering thans op een oplossing aanstuurt, dwars zelfs over en door de hindernissen die Indië zelf opwerpt.

*In onze jonge jaren hebben wij allen een kiem van persoonlijkheid en oorspronkelijkheid, die wij kunnen ontwikkelen of verstikken. Wie dit laatste doet, gaat behooren tot de groote massa, die het leven langs zich heen ziet gaan, zonder zelf veel te beleven en die met min of meer afgunst uit de verte mag toekijken naar het bedrijf van de mannen, die de dingen in de wereld doen.*  
(„Der Organisator").

## Nagekomen Berichten.

## Berichten der Afdeelingen

### Afdeeling Groningen e. o.

Dinsdag, 15 dezer, hield ons medelid prof. dr. N. J. A. F. Boerma, oud-hoogleraar aan de Medische Hoogeschool te Batavia, voor de afdeeling een causerie over „Medisch werk in Ned. Indië". Nadat de voorzitter, Jhr. Mr. W. W. Feith den spreker had ingeleid, gaf deze een overzicht van den groei en omvang der medische organisatie in Indië en van de veelomvattende taak van deze in verhouding tot bevolkingscijfer zoo kleine schare van wetenschappelijk gevormde mannen.

Met een enkele greep uit het verleden liet spreker zien hoeveel geringer het risico van den tegenwoordig naar Indië trekkenden Europeaan is, vergeleken bij het onzekere lot, dat zij tegemoet gingen, die met de schepen der V. O. C. wegvoeren.

Een uitgebreide collectie lantaarnplaatjes, na de pauze vertoond, gaf een duidelijke toelichting op het door spreker behandelde onderwerp.

Een warm applaus aan het slot bewees, dat de leerrijke en interessante voordracht zeer in den smaak was gevallen van het auditorium, dat in flinken getale was opgekomen.

DE SECRETARIS.

### Afdeeling Nijmegen.

Voordracht met lichtbeelden op 22 Maart 1932 over „Opbouwend en vernielend vulkanisme in den N.-I.-Archipel" door dr. G. L. L. Kemmerling, geoloog en oud-directeur van den vulkanologischen dienst in Nederlandsch-Indië.

Deze voordracht was ook voor het uit den aard der zaak groote ondeskundige deel van het gehoor gemakkelijk te volgen, dank zij vooral tientallen lichtbeelden van fraaie foto's en van duidelijk tot ons sprekende figuratieve geologische voorstellingen.

De spreker gaf ons een boeiend beeld van den gordel van vulkanen, die de ruggegraat van den N.-I.-Archipel vormt. Die vulkanen zijn de nog steeds zich wijzigende uitkomsten — na duizenden jaren — van evenwichtsstoringsen in de 100 K.M. dikke aard-schaal, die de aarde met haar ruim 60 maal langere straal omhult.

Die evenwichtsstoringsen veroorzaken in de eerste plaats aardbevingen. Eerst in de tweede plaats deden en doen zij vulkanen ontstaan, groeien en inzinken en deden en doen zij naast of in de ingezonken uitgedoofde kraters nieuwe vulkanen of eruptiepunten opkomen.

Eerste bouwstof voor een vulkaan is het magna, dat uit de aardkern door de spleten, die bij evenwichtsstoringsen in de aardschaal kunnen ontstaan, naar de aardoppervlakte wordt geperst.

Is er zoo een gat in de aardoppervlakte geslagen, dan wordt de vulkaan in den loop der tijden achtereenvolgens opgebouwd deels door explosies, die een aschdek aanbrengen, deels door lavastroomingen, die een onderliggend aschdek met een lavadek bekleeden en het geheel stevig maken. Verscheidene van zulke verschillende lagen boven elkaar kan men bij den aanleg van wegen of irrigatieleidingen aan den voet van een vulkaan op-



merken; de bovenkant van elke laag vertoont dan een humusrand, die wijst op een vroegere periode van bebouwing van de aardoppervlakte.

Zoo werden de vulkanen opgetrokken op het oorspronkelijk aardoppervlak, dat gewoonlijk onvruchtbaar was en nu bedekt werd met vulkanische producten en hun vruchtbare zouten uit het binnenste der aarde.

De hellingen der vulkanen en de vlakten rondom hen zijn dan ook de gebieden met de dichtste bevolking en met den meest rendeerenden kleinen en grooten landbouw. Want, zegt spreker verder, de vulkanen zijn ook regenbrengers, regenveroorzakers, omdat zij hoog boven de omringende vlakten en met vulkanische gebergten uitsteken. Zij voorzien bovendien de rivieren, die op hen ontspringen, en de irrigatieleidingen voeden, telkens weer opnieuw van vruchtbare zouten e.d. Op deze wijze legt spreker een voor velen verrassend verband tusschen het opbouwend vulkanisme enerzijds en de volkswelvaart annex de dividenden van groote cultuurondernemingen anderzijds, een verband, dat nog in de laatste decennia dikwijls de aanvragen om nieuwe cultuurgronden beheerscht.

Het plaatselijk opbouwend vermogen van het vulkanisme schijnt uitgeput te zijn, nadat een vulkaan een hoogte van hoogstens 4000 M. boven het omringend aardoppervlak heeft bereikt; de oorspronkelijke spitse kegelvorm is dan dikwijls door afstomping en uitbreiding in de breedte verloren gegaan, terwijl daarna dikwijls een nieuwe vulkaan ontstaat naast den ouden (Lamongan en Smeroe in O.-Java; Vesuvius). Op deze periode volgt soms het Ehaldera (ketel) stadium. Indrukwekkende voorbeelden daarvan zijn de Idjenketel (O.-Java), waarin en aan welks rand nieuwe eruptiepunten zijn opgekomen, en vooral de 20 K.M. lange en 15 K.M. breede Batoerketel (Bali), waaruit de zich daar gevestigd hebbende bevolking in 1926 door de werking van een nieuw eruptiepunt werd verjaagd.

Na het opbouwend vulkanisme wordt het vernielend vulkanisme uitgebeeld. Spreker heeft niet alleen jarenlang het ontstaan en den groei van rustige vulkanen op de plaatsen zelf bestudeerd, maar hij heeft ook herhaaldelijk bij dreigende vulkanische uitbarstingen of tijdens die uitbarstingen zelf wekenlang ter plaatse in tent of barak gewoond om leiding te kunnen geven aan den strijd tegen het vernielend vulkanisme en voor het behoud van volkswelvaart, annex dividenden, van menschenlevens, steden, dorpen en kunstwerken.

Voor dit gedeelte der voordracht wordt door vele mooie lichtbeelden verduidelijkt. Zoo zien wij het Krakatau-complex vóór de uitbarsting van 1883, die een enig phenomeen was door een aschregen, een vloedgolf en een luchtdruk, die rondom de gehele aarde merkbaar waren, en de gedaante van dat complex na die ramp; wij zien ook den nieuwen opbouw van dat complex onder en boven hen zeespiegel tot 1928, en zijn gedaante na de hevige werking van dat jaar. Andere lichtbeelden betreffen de Kloetramp van 1919, toen eerst het water uit het kratermeer werd uitgeworpen, daarna de kraterprop werd uitgestooten en terugviel in den krater en ten slotte een puinmassa gedragen door heete dampen, tot de stad Blitar voortschoot en uitgestrekte cultuurgronden tot woestenij maakte, terwijl een aschregen over heel Java neerdaalde.

Tenslotte behandelt spreker, na nog enkele andere vulkanische werkingen in Ned.-Indië en elders te hebben vertoond, de laatste uitstromingen van den Merapi (Midden-Java) in 1930-'31. De oudst bekende uitbarsting van dien vulkaan is die van omstreeks 900 n. Chr. en was vermoedelijk de oorzaak, dat de toenmalige volkswelvaart van Midden-Java voor langen tijd te gronde ging, en dat tal van kunstwerken, zooals de tempels van Boroboedoer en Mendoet, werden vernield.

Spreker eindigt zijn voor Oost en West zoo leerzame voordracht met de vertooring van den gerestaureerden Boroboedoer en den gerestaureerden Boeddha van Mendoet als beeld van het tijdelijke van allen opbouw en alle vernieling.

De voorzitter der afdeling voegt aan zijn woord van dank aan den heer dr. Kemmerling onder meer den wensch toe, dat deze succes moge beleven in den strijd voor zijne wetenschappelijke inzichten op vulkanologisch-geologisch gebied.

Ongeveer 70 personen woonden de voordracht bij, terwijl verscheidene leden wegens ongesteldheid bericht van verhindering hadden gezonden.

#### Afdeling 't Gooi (zetel Hilversum).

Deze afdeling is overgegaan tot de instelling van een Informatie-bureau, dat zich ten doel stelt: te om hen, die voornemens zijn naar Nederl.-Oost- of West-Indië te vertrekken, alle door hen, in verband hiermede, gewenschte inlichtingen te verstrekken;

2e. om aan personen die, uit genoemde landstreek in Nederland verwacht of hier te lande reeds aangekomen en voornemens zijn om zich tijdelijk of definitief in het Gooi te vestigen, alle door hen benodigde informaties te verschaffen, bijvoorbeeld met betrekking tot pensions, koop of

inhuur van huizen, ter zake onderwijs-inrichtingen en wat dies meer zij.

**Bestuur:** G. A. van Severen, Sophialaan 20, voorzitter; mejuffr. B. J. van Maarseveen, Zonnelaan 16, Vice-Voorzitter; de H.H. J. H. Stockmeier, Pr. Julianalaan 13, te secretaris en A. Hoogesteger, Bisonlaan 4, 2e secretaris, allen te Hilversum.

Veertien leden der Vereeniging hebben zich bereid verklaard om, puttend uit hunne praktische ervaring, opgedaan in ambt of beroep, aan belanghebbenden die voorlichting te verschaffen, welke een ieder hunner in zijne bijzondere levensomstandigheden zal blijken noodig te hebben.

Het Bestuur v. h. Informatiebureau.

## Mededeelingen

### VAN HET HOOFDBESTUUR.

#### Propaganda.

Een aantal circulaires, in witte en oranje kleur, zijn, bij verschijning van dit blad, bereids in het bezit der afdelingsbesturen hier te lande (p. a. H. H. Secretarissen). De witte zijn bestemd voor de propaganda, ter verspreiding; de oranje exemplaren ter kennisneming. Deze laatsten, de oranje-ex. zijn tevens in grooten getale verzonden naar de 3 groote Stoomvaartmaatschappijen t. w. de Nederland, de Rotterd. Lloyd en de Kon. Stoomboot Mij. (voor W. Indië). Voorts aan den Hoofdvertegenwoordiger in O.-I. en aan de besturen der afdelingen Suriname en Curaçao.

#### Informatie-Bureau.

Het Informatie-bureau der Vereeniging, Korte Voorhout 6, Den Haag, is dagelijks geopend van 10-12 en van 2½-4 uur (des Zaterdag alleen tot 12 uur).

Verkrijgbaar ad f 0.25 „Curaçao“, naar de laatste gegevens bewerkt door het Bestuur der afdeling aldaar, welker secretaris, de heer H. J. C. Bodenburg Hellmund gaarne bereid is verdere informatiën omtrent Curaçao aan belanghebbenden te verstrekken

#### Ter overdenking.

Aan hen, die de Vereeniging „Oost en West“, bij uiterste wilsbeschikking wenschen te bedenken, wordt daartoe de volgende vorm aanbevolen:

„Ik vermaak aan de Vereeniging „Oost en West“, zetel Den Haag, waarvan de Statuten zijn goedgekeurd laatstelijk bij K. B. van 1 September 1927, No 22, de som van ..... maanden na mijn overlijden vrij van alle kosten en rechten.

#### Adresverandering.

Den leden wordt beleefd doch dringend verzocht, bij adresverandering, hiervan ten spoedigste mededeeling te doen: in Nederland, aan den Administrateur der Vereeniging, Korte Voorhout 6, Den Haag; in O.-Indië aan den Hoofdvertegenwoordiger, den heer L. M. F. Plate, Bromostraat 9, Malang; in Suriname aan den W. K. A. baron van Lynden, voorzitter der afdeling; en in Curaçao aan den heer H. J. C. Bodenburg Hellmund, Secretaris der aldaar gevestigde Afdeling.

#### VAN DE REDACTIE.

##### Redactie-bijeenkomst.

De eerstvolgende redactie-bijeenkomst zal plaats hebben op **Maandag 4 April a.s. in het gebouw van „Oost en West“, Korte Voorhout 6, Den Haag, des middags om VIER uur.**

##### Luchtpost naar Indië.

Met het vliegtuig, dat 24 Maart j.l. van Schiphol naar Ned.-Indië is vertrokken, werden 30 zakken luchtpost verzonden met een totaal-bedrag van 239 K.G. 375 G. bruto en 215 K.G. 115 G. netto.

De zending bevatte 14104 brieven beneden 5 gram; 344 briefkaarten en postwissels; 3241 stuks zwaarder dan 5 gram; 2453 stuks bestemd voor tusschenliggende landen; te zamen 20142 stuks.

## Van onze Adverteerders.

**Firma D. Stadhouders, Schepstraad 33, Den Haag.**

In dezen tijd van economische depressie wordt de concurrentie hoe langer hoe scherper en tracht ieder goedkoop te leveren, dan zijne collega's. Daartoe gaat men hoe langer hoe meer over tot directen ver-

koop van fabrikant aan particulier. Ook de firma D. Stadhouders, Schepstraad 33, alhier, heeft den tusschenhandel uitgeschakeld en levert als meubelfabrikant direct aan particulieren. Een goed geoutilleerde werkplaats fabriceert de Q.-A.-ameublementen, de diverse modellen buffetten, dressoirs, rooktafels, ligfauteuils, bloemtafels, kasten, etc., etc. op de meest economische wijze; voor bekleeding zagen wij een buitengewoon groote verscheidenheid in velours, kortom men kan er voor alles op meubelgebied terecht.

Hierbij komt dat de heer Stadhouders een vakman is in den volsten zin des woords en waar alle meubelen onder garantie worden verkocht, meenen wij deze firma ten volle te mogen aanbevelen bij de leden van Oost en West, voornamelijk bij hen, die zich hier komen vestigen.

## Bestemd voor uitzending naar Nederlandsch-Indië.

C. F. H. Braun, gegr. adj. acc. bij een der accountantsdiensten, Nieuwe Binnenweg 34b, Rotterdam; Th. J. Hogendorp, admin. ambt. bij het B.B., Haven 34, Leiden.

## In Nederland aangekomen verlofgangers.

W. H. Tentoea, commies b.d. S.S. en Tr., Columbusstraat 34, Den Haag; A. N. de Rooij, adj.-boekhouder b.d. S.S. en Tr., Copernicusstraat 152, Den Haag; J. de Goederen, controleur 1e kl. b. d. P.T.T., Houtrustweg 24, Den Haag; R. P. Soenario, 1e commies b.d. S.S. en Tr., Columbusstraat 34, Den Haag; W. Claproth, onderw. b.h. O.W.L.O., H.T.O., Rijswijkseweg Den Haag; W. F. C. Uijterhaak, ged. techn. ambtenaar 1e klasse b.d. P.T.T., Warmoesstraat 167, Amsterdam; W. P. D. van der Knaap, controleur 1e klasse b.d. P.T.T., Burgemeesterplein 19, Arnhem; L. Werbata, ambtenaar 3e klasse b.d. Dienst der In- en Uitvoerr. en Acc., Parkhotel, Haarlem; dr. J. Francois, adj.-contr. bij het B.B., Sophialaan 15, Voorburg; J. Leander commies b.d. S.S. en Tr., Maastrichtsestraat 21, Scheveningen; A. M. W. Rauwerda, adm. van Financiën, 1e klasse, Statenlaan 72, Den Haag; J. A. Lefeber, hoofdopzichter b.d. S.S. en Tr., Columbusstraat 34, Den Haag; J. F. W. Mouthaan, wnd. 1e commies b.h. Centr. Kant. v. Dactyloscopie, 2e Blankenburgstraat 130, Den Haag; dr. H. J. Klases, inspect. b.d. Burg. Veeartsenijk. Dienst, Jacob Hopstraat 12, Den Haag.

## Met Pensioen.

Ph. K. Polack, ambt. ter beschikking van het Hoofd v. d. Dienst der Zoutregie, Nassaulaan 1, Den Haag; mej. M. J. E. Giltay, onderw. O.W.L.O., gepl. a.d. Openb. Europ. 2e Lag. School te Magelang, per adres den heer J. H. C. Munter, 2e Schuytstraat 234, Den Haag.

**Alphabetische opgave van leden der Vereeniging „Oost en West“ die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaattlessen over verschillende onderwerpen.**

C. P. J. BLOK, gep. Ass. resident, laatstelijk van Soerakarta, de Riemerstraat 6, Den Haag. — Javaansch en Maleisch.

J. F. H. GIJSBERTS, Gep. Hoofd eener school in Ned. Oost-Indië; H. T. O. Laakkade 80, Den Haag, Kamer 126. — Privaattlessen op alle uren van den dag in alle vakken van het L. O. en, voor zoover de vakken op de H. B. S. betreft, ook voor lessen in Fransch, Ned. taal en letterkunde, Geschiedenis, Aardrijkskunde en Cosmographie. Genegen leerlingen aan huis te ontvangen voor toezicht op werk.

HET NED. TECHNICUM „P. B. N. A.“, Directeur B. J. Rothuizen, en F. Wind, Arnhem. Is een volledig ingerichte technische school, die volgens de schriftelijke methode opleidt voor alle technische examens en beroepen. Toezicht van het Rijk en K. I. van Ingenieurs op de eindexamens.

W. KEIZER, Mariaweg 50, Oosterbeek. — Soendaesch en Maleisch.

J. J. M. H. NIJST, Lid Ned. Inst. van acc., Sloetstraat 3, Nijmegen, Korte Poten 28, Den Haag, Privaatles accountancy.

DRA. A. PAARDEKOOPER, Leerares M. O. Hondcoeterstraat 24, Amsterdam (Z.). — Privaatles Engelsche taal en letterkunde, Handelscorrespondentie, Gramatica en Conversatieles.

Mr. E. RIJKE, Oud Ind. Recht. Ambtenaar, Witten-



gel 58, Leiden. — Ned. Ind. Wetboek, Adatrecht, Staatsinstellingen van Ned. Oost- en West-Indië, Javaansch, Maleisch en Madureesch.

W. RIJKEE, oud-hoofdonderwijzer in Ned.-Indië, Thomsonlaan 25, Den Haag. — Omgangs-Maleisch.

J. J. F. SCHREUEL, Gep. Ass. Res. Appelstraat 93 huis, Den Haag, Maleische taal en letterkunde.

A. A. SCHOEVERS, Stadhoudersplein 3, Den Haag. — Stenografie, Machineschrijven.

#### Namen en adressen der Afdelings-secretarissen.

Amsterdam: L. D. Petit, Van Breestraat 21.  
Amersfoort: Mr. E. H. Bergsma, Huygenslaan 7.  
Arnhem: G. J. v. d. Heide, Benedendorpsweg 4, Oosterbeek.

Apeldoorn: J. C. Baars, Jagersweg 42.  
Bergen op Zoom: J. H. W. Bruins, Wouwsche weg 144.  
Breda: E. W. v. Vegchel, Ginnikenweg 119.  
Curaçao (West-Indië) H. J. C. Bodenburg, Hellmund, Willemstad.

Deventer: Dr. H. H. Zeijlstra Fzn., Singel 1.  
't Gooi: A. Hoogesteger, Bisonlaan 4, Hilversum.  
Groningen: J. Franke, Nassauplein 11a, Groningen.  
Den Haag: J. C. Baudoin, Jac. Hopstraat 12.  
Haarlem: H. P. Deinum, Van Hogendorpstraat 3.

Leiden: Mr. E. Rijke, Witte Rozenstraat 20.  
Nijmegen: Mevr. M. R. S. Bleckmann—Hoogenstraaten, Berg en Dalsche weg 134.

Rotterdam: F. A. Vervloet, Westersingel 87.  
Twente: J. J. Hansma, Groen van Prinstererlaan 37.  
Utrecht: Mevr. L. P. v. d. Wijk—v. d. Haar, Hieronymusplantsoen 8.

H. J. Wolff, Paramaribo.

#### Aan diegenen in Oost- en West-Indië die nog geen lid zijn onzer Vereeniging.

De Vereeniging „Oost en West” onderhoudt den band tusschen Nederland en de Indië en tracht dien te versterken.

Zij bevordert de wederzijdsche belangen, zedelijke en stoffelijke.

Zij neemt stelling tegen invloeden die daarmee in strijd zijn.

Zij steunt alles wat strekken kan tot handhaving van het Rijksverband.

Leest het Orgaan, het „Koloniaal Weekblad” en deelt ons Uwen wensch mede omtrent hetgeen, naar Uwe meening, door de Vereeniging en haar Orgaan alsnog zou kunnen worden verricht voor onze leden in Oost- en West-Indië.

Meldt U aan voor het lidmaatschap. (Adres Secretariaat: Korte Voorhout 6, Den Haag), of in Ned.-Indië bij den Hoofdvertegenwoordiger te Malang, Bromostraat 9.

#### Leden van „Oost en West”

Doet Uwe inkoop bij de leveranciers, die het „Koloniaal Weekblad” door adverteeren steunen.

Tracht vertrouwde firma's op te wekken tot plaatsing van annonces in het „K. W.”. Ook daarmee steunt gij de belangen van de Vereeniging.

#### Vestigt U te Scheveningen

Modern ingerichte étagewoningen te huur, Harstenhoekweg 193 tot 239

Huurprijzen vanaf f 475.— per jaar.

Dicht bij strand en station.

v. d. ELSHOUT & DE BAKKER.

Telefoon 338063, 338587, 556221 5311

#### WISKUNDE - BOEKHOUDEN

Privaatlessen f 1.50 per uur. 5261

F. TERSTEEGE

GOUDSBLOEMLAAN 15. DEN HAAG. Tel. 339022.  
Aanbevolen adres voor Leden van „Oost en West”.

#### BETREKKING ZOEKENDEN

voor Holland en Indië.

Wend U tot MERCABOR, Amersfoort.

Dagelijksche Betrekkinggids. 5057

Onder vermelding Kol. Weekblad, proefnummer 10 cent.

#### UTRECHT

U  
F  
R  
A  
Radio-toestellen, direct op het lichtnet aan te sluiten (geén accu en anodebatterij), met ingebouwd luidspreker. Smaakvolle uitvoering in gepolitoerd notenhout. — Prijs f 195.—.

RADIO UFRA-RADIO — UTRECHT  
Wittevrouwensingel 2 (5145) Tel. 16024

## Vereeniging „Oost en West”

Opgericht 3 Mei 1899.

Afdelingen in Amsterdam, Amersfoort, Apeldoorn, Arnhem, Breda, Bergen op Zoom, Deventer, Twente (zetel Enschedé), 's-Gravenhage, Groningen, 't Gooi (zetel Hilversum), Haarlem, Leiden, Nijmegen, Rotterdam en Utrecht, alsmede in Suriname en Curaçao. Hoofdvertegenwoordiging in Oost-Indië.

De Vereeniging „Oost en West” beoogt het onderhouden en versterken van den band tusschen de Europeesche en Overzeesche deelen van het Rijk der Nederlanden, door het bevorderen van hunne zedelijke en stoffelijke, gemeenschappelijke zoowel als bijzondere belangen.

Zij neemt derhalve stelling tegen de verderfelijke invloeden, die zoowel in Oost-Indië als hier te lande aansturen op een verbreking van het Rijksverband.

Voor zooveel dit binnen haar werkingsfeer ligt, werpt zij daartegen een dam op door de bevordering van al datgene op zedelijk en stoffelijk gebied wat de Overzeesche deelen met het Europeesche onderling verbindt.

Zij bezigt daartoe verschillende middelen.

In de eerste plaats verspreidt zij populaire kennis van ons Overzeesch gebied onder het Nederlandsche Volk door voordrachten, lezingen, tentoonstellingen enz.

Van de organen der Vereeniging wordt hierin in het bijzonder genoemd het Koloniaal Weekblad.

Het Koloniaal Weekblad is een betrouwbare gids en vertolkt mede de in O.- en W.-Indië heerschende rechtmatige gevoelens en verwachtingen, verband houdende met de evolutiën op maatschappelijk en economisch gebied, en geeft een overzicht van de geschriften welke over O.- en W.-Indië, vreemde nederzettingen en verre landen, verschijnen.

Om ons doel te bereiken is moreele en financiële steun onmisbaar; beide worden verleend door toetreding als lid of als begunstiger.

Sluit U dus aan bij de Vereeniging „Oost en West”, Telefoon 114519.

#### Het Hoofdbestuur:

R. ZUYDERHOFF,

Algem. Voorzitter

F. VAN PESKI, Onder-Voorzitter

F. H. W. J. R. LOGEMAN, Lid

F. H. A. VAN DER BRUGH,

Algem. Secr.-Penningm.

Jhr. Dr. C. G. S. SANDBERG,

's-Gravenhage

M. GARSCHAGEN, Amsterdam

Prof. Mr. G. J. NOLST TRENITÉ,

Amersfoort

J. C. BAARS, Apeldoorn

Mr. J. HUGES, Arnhem

Mr. Drs. P. A. F. BLOM,

Bergen op Zoom.

W. H. R. OXENAAR, Breda

Dr. H. H. ZEIJLSTRA Fzn. Deventer

J. J. HANSMA, Twente (Enschede)

J. FRANKE, Groningen

Dr. L. F. C. ALERS, 't Gooi (Hilversum)

Dagelijksch  
Bestuur

H. P. DEINUM, Heemstede.

J. A. VAN HAMEL, Leiden

L. K. C. RÖPCKE, Nijmegen

Mr. J. G. HUIJSER, Rotterdam

H. SOMERMEIJER, Utrecht

#### Eenige der bijzondere organen van „Oost en West”.

Het Koloniaal Weekblad wordt door de Vereeniging uitgegeven en verspreid met het doel een onbevangen oordeel te geven op cultureel en maatschappelijk gebied.

Het Informatie-Bureau staat ten dienste van hen die geneigd zijn een werkring te zoeken, voor zich, hunne kinderen of pupillen in Oost- of West-Indië. Leider: H. J. A. Raedt van Oldenbarnevelt, oud-Resident, K. Voorhout 6, Den Haag, Telef. 114519. Bureau van 10 tot 12 uur v.m. en van 2.30 tot 4 uur n.m.

Door de zorg van dit bureau wordt een serie boekwerkjes uitgegeven over Staats- en particuliere betrekkingen in O.- en W.-Indië, alsmede over andere koloniale onderwerpen, alle vermeld in het Koloniaal Weekblad.

De Leeszaal in het gebouw der Vereeniging, geopend van 10 uur voormiddag tot 4.30 uur namiddag voor raadpleging, lezing en inzage van de voornaamste Oost en West-Ind. maand-, week- en dagbladen, alsmede tijdschriften, periodieken en boekwerken op Koloniaal gebied.

Het Tehuis voor Indische Studenten voor alle landaarden. Directeur W. Meijer, Oud-Inspecteur van het Inlandsch Onderwijs, Prins Mauritsplein 23, Den Haag, Telef. 550752.

Het Tehuis voor Nederl.-Indische bedienden, genaamd „Persingahan”. Directeur: F. de Munnik, van Boetzelaerlaan 2, Den Haag, Telef. 550248. Voor tijdelijk onderkomen, arbeidsbemiddeling, hulp en raad.

Het Comité voor Opleiding van Indische Jongelieden (Studie Commissie van „Oost en West”) samenwerkend met de van Gouvernementswege ingestelde „Voorlichtingscommissie” te Batavia. Inlichtingen worden verstrekt door den Raadsman voor Studeerenden bij het Ministerie van Koloniën, O. M. Goedhart, Oud-Gouverneur van Atjeh, zoomede door den Directeur van het Tehuis voor Indische Studenten voornoemd (Prins Mauritsplein 23).

De Commissie voor West-Indië, onder Voorzitterschap van Prof. Dr. Ph. C. Flu, ter voorlichting op maatschappelijk en cultureel gebied. K. Voorhout 6, Den Haag, Telefoon 114519.

De Permanente tentoonstelling van voortbrengselen op het gebied van N.-I. Nijverheid, Kunstnijverheid en Huisvuist, in het perceel „Boeatan”, Heulstraat 19, Den Haag, Telef. 114695. Presidente de Douair. Jhr. O. van Beresteijn—Tromp.

Ik heb honderd-en-een succesvolle zakenleiders gesproken en daarbij was er niet één, die niet 's avonds tevoren zijn werkdag van uur tot uur systematisch had ingedeeld. (Maandblad „Succes”).

### Mutatiestaat van 23 tot 30 Maart '32

#### Nieuwe Leden:

Mevr. Bartlema, Amsterdam, Koninginneweg 160.

Mejuffrouw A. Hageman, Groningen, Petrus Hendrikstraat 26a.

Mevrouw de Weduwe Mr. J. J. Boerma, Groningen, Westersingel. 45.

R. Huizenga, Groningen, Kraneweg 55a.

#### Voorgesteld door:

Secretaris Afd. Amsterdam.

Mej. W. Sterenberg te Groningen.

Afdelingsbestuur van Groningen.

#### Afschrijvingen:

P. Huisman, Groningen, Bernouilleplein 7.

Mr. R. Siegenbeek van Heukelom, Bandoeng, Nassauplein 2.

#### R. I. P.

J. F. N. van Bunge, Generaal-Majoor b.d. Haarlem, Jordensstraat.

#### Adresveranderingen:

H. A. Meijer, Amsterdam, van: Koloniale Bank, naar: Valerius Terras 4.

B. Muysson Jzn., Amsterdam, van: 1ste Helmersstraat 33, naar: Nassaukade 119 bel-étage.

J. van Engelenburg L. Czn., Nijmegen, Groesbeekse weg, van: 266, naar: 226.

Fred. Oudschans Dentz, Den Haag, van: Obrechtstraat 163, naar: Van Beverningkstraat 23.

F. Hoogewerff, Helmond, van: Aarle Rixtelsche weg 22, naar: Julianalaan 49.

Dr. H. Muller, Ministre des Pays Bas, van: Praag, naar: München, Prinzessin von Loewenstein, 31

Elisabethstrasse.

J. Toot, Oud-gedelegeerd lid v. d. Onderwijsraad, van: Weltevreden Djamboelaan 1, naar: Laren (N.-H.) Slangenweg 2. f 5 (rekent tot afd. 't Gooi).

A. C. Bouman, Gouv. Arts 1ste klasse, van: Batavia-C., Gang Kadji 38, naar: Probolinggo, Heerestraat.

J. L. W. Grootenboer, Oud-Ambtenaar In- en Uitvoerrecht, van: Padang, naar: Fort-de-Kock, Kerkstraat 7.